

Чужому навчається,
Особо не чуриться...
Т. ПЕВЧЕНКО

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

"Svoboda", 81-83 Grand St.
Редкація і Адміністрація:
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 438-8740
Тел. з Нью-Йорку:
BArclay 7-4125
УНСоюз: BArclay 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 207. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 10-го ЛИСТОПАДА 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 10, 1967 No. 207. VOL. LXXIV.

КОРОТКІ ВІСТІ

Четвер, 9 листопада, 1967

В АМЕРИЦІ

ФЕДЕРАЛЬНИЙ РЕЗЕРВНИЙ БАНК в Нью-Йорку заявив, що збільшення заробітних платень і цін на товари — є надмірно великим, і тому кінцеві є різні економічні заходи в цьому напрямку. Банк вказує на те, що певна Фордова Моторна Компанія збільшила заробітні робітникам аж на 6 відсотків, що може бути одним із чинників, які спричиняють інфляцію валют. Ціни на товари в третій чверті цього року збільшилися аж на чотири відсотки, що є найбільшим зростом в багатьох роках. Коли б були далішні страйки в автомобільній промисловості, то це захмарило б економіку, але після закінчення страйку автомобільна промисловість вернулася б до повної продукції.

ДИРЕКТОР РЕКРУТАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ, генерал поручник Луїс В. Герші заявив, що він рішуче діяти згідно з обов'язковими законами про рекрутаційну службу та покликувати до військової служби тих юнаків, які порушують рекрутаційні закони. Генерал Герші сказав, що він допомогатиме переслідувати судово ті особи, які порушують рекрутаційні закони. Ті студенти, які користуються із відкладення військової служби, і які беруть участь у протестних демонстраціях, можуть втратити відкладення і бути негайно покликані до військової служби. Досі Рекрутаційна Служба діяла з примруження очима на демонстрації проти війни.

В САН-ФРАНСІСКО ВИБОРЦІ ВІДКИНУЛИ декларацію, яка закликала Уряд президента Джансона, щоб негайно встановив перемир'я у В'єтнамі та забрав американські війська до ЗДА, щоб «в'єтнамці самі могли вирішувати свої проблеми». Вільність виборців виявилася мудрішою від політичних провідників, які хочуть закінчити війну капітуляцією перед ворогом. Виборці вирішили, що припинення воєнних акцій у В'єтнамі було б допомогою для ворога і доброю зброєю для комуністичної пропаганди. Число зареєстрованих виборців становило 317,175, з чого голосувало рекордне число, бо аж 85 відсотків.

АМЕРИКАНСЬКА ФЛОТА ДОСЛІДЖУЄ океанічні глибини. Вона буде підводити човни рятувальні з мислами. Буде ціла колонія мурів, які житимуть у підводних човнах. Мають збудувати океанічний корабель, який матиме два підводні човни, які зможуть рятувати моряків, що знайшлися в глибокій 3500 стіп. Такі підводні човни мають бути готові влітку 1968-го року. Атомовий підводний човен матиме колеса і зможе лаяти по дві океану. В липні 1968-го року п'ять дружин мурів закрутяться в океан до глибини 430 до 600 стіп, де будуть перебувати по 12 днів, живучи в амальгамному сталевому «домі» — «Морській лабораторії 3».

ПЕРШІ П'ЯТЬ РОКІВ В ЖИТТІ ДИТИНИ грають дуже важливу роль у її розвитку. Тому батьки дітей та їх виховники мають дуже дбати про те, в якій обстановці живе дитина під час перших років свого життя. Це стара правда, але її знову пригадує Школярський Інститут для виховання у вчасному дитинстві. Коли дитина перші роки свого життя проводить із татками батьками і виховниками, які мало можуть вплинути на умови розвитку дитини, то ця дитина втрачає найкращі роки свого розвитку, вона залишається нездорозною, і ніколи не надолужить того, що втратила у вчасному дитинстві.

У СВІТІ

У ВІПСЬКОВІЙ ПАРАДІ У МОСКВІ В МИНУЛИЙ ПОНЕДІЛОК БЕЛАА УЧАСТЬ ТАКОЖ КІННОТА — кавалеристи з витягненими шаблями. Однак поруч із цією анахронічною формацією показали новосформоване з'єднання морської піхоти і 5 ракет: на середню віддали 100-200 миль, морську ракету, протилетувальну, протитанкову й тактичну. Дефіляду приймали військовий міністер маршал Андрій Гречко і командант московської округи генерал Євгеній Івановський.

СНІПЕТСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ГАМАЛЬ АБДЕЛЬ НАСОСЕР ЗГІДНИЙ. ПРИНЦІПІ 5 принципів, проголошених президентом Джансоном щодо Середнього Сходу: 1) право кожного народу на Середньому Сході до державного існування; 2) справедливості для арабських вітківців; 3) свобода плавби у каналі й протоках; 4) політична незалежність та 5) територіальна непорушність всіх тамашних держав. Однак американці, ізраїльці й араби — кожний інакше інтерпретувє ті принципи. Наприклад, араби погоджуються на «право існування» Ізраїлю, але твердять, що вони водночас мають «право» ставитися до Ізраїлю — вороже.

АХМЕД МОХАММЕД НОМАН, ОДИН З ТРЬОХ ЧЛЕНІВ КЕРІВНОЇ ДЕРЖАВНОЇ РАДИ В НОВОМУ РЕСПУБЛІКАНСЬКОМУ РЕЖИМІ СМЕНУ, СХИЛЯЄТЬСЯ ДО ДУМКИ роялістів, щоб справу державного устрою передати під всенародний плебісцит. Між роялістами й республіканцями тривала в Смені, малій арабській державі на Середньому Сході, 5-тирична громадянська війна. Тепер після відступу від влади президента Абдуллаха аль-Салаяла, впершого ставленника Єгипту, настали добрі шанси замирення в Смені. Кол. прем'єр Номан, адвокат, був багато разів або в'язнем, або інтерв'юванним.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ДЖЕЙМС М. ГЕЙВІН ПЕРЕВІВ 6 ДНІВ у Південному В'єтнамі, як гість головного команданта військ ЗДА у В'єтнамі, генерала Вільяма Вестморленда. Ген. Гейвін виступив був на сенатській Комісії для закордонних справ з критикою американської стратегії й тактики у В'єтнамі, запропонувавши — припинити всі офенсивні війни дії та обмежити американські збройні сили у Південному В'єтнамі тільки до нечисленних сильно укріплених баз — а решту краю залишити на відповідальність війська й уряду Південного В'єтнаму. Тепер генерал Гейвін, який був колись одним із керівних старшин в об'єднаному штабі і, за президента Кеннеді, був амбасадором ЗДА у Франції, буди-то не змінив свого становища.

ВЗАМИНИ МІЖ МОСКВОЮ І КУБОЮ ФІДЕЛЯ КАСТРА ЗНАЧНО ПОГІРШИЛИСЬ. 9 комуністичних сателітських лідерів зголосилися в минулий понеділок до Бразівса, Косігінга і Підгородного у Москві з «гратуляціями» з приводу 50-річчя панування большевиків. Не було між ними «гратулянтами» представників Комуністичного Китаю, Альбанії і Куби. Куба вислала була на московські святкування делегацію під проводом третьорядної своєї фігури — міністра здоров'я, а амбасадор Куби у Москві навіть не пішов на прийняття на Кремлі для чужинських гостей. Делегація Куби відіхала з Москви на два дні перед першою заповідним терміном.

НЕГРИ — ПОСАДНИКАМИ МІСТ

У двох великих американських містах, у Клівленді, Огайо, і в Фері, Індіана, перемогли у виборах демократичні кандидати — негри. Вгорі Карл Стокес, обраний на посади Клівленду. Внизу — Річард Гетчер (зліва) контестує свою перемогу над республіканським кандидатом Джеффом Редігеном (з правого боку).

Конгрес схвалив на допомогу закордонні \$2.7 бiльйона

Вашингтон. — 8-го листопада Конгрес признав на допомогу закордонним державам \$2.7 бiльйона у фінансовому році, який кінчається 30-го червня 1968. Сенат і Палата Репрезентантів затвердили рішення окремої Конгресової Конференції, яка вислала законопроект до підпису президента Джансона. Схвалена Конгресом сума майже 500 мiльйонів доларів менша від тієї, яку домагався Президент. Перед схваленням цього проєкту в Палаті конгресмен Г. Р. Гросс пропонував, щоб ЗДА не допомагали фінансово і не давали кредиту та не купували нічого в тих державах, літаки й кораблі яких перевозять товари до Північного В'єтнаму. Але прихильники своїх військ у Великій Британії, бо ті війська не могли купувати там нічого. Поміркував Гросс не дозволяти б на жадні фінансові трансакції з Італією, Західною Німеччиною і Норвегією. Палата відкинула вимогу Гросса більшістю 201-го до 196-ох голосів.

Число безробітних в жовтні становило 4.3 відсотка всіх робітних сил країни

Вашингтон. — Статистичний Відділ Департаменту Праці звітує, що в жовтні ц. р. число безробітних збільшилося на 0.2 відсотка в порівнянні з вереснем ц. р. і становило 4.3 відсотка. Це погіршення на ринку праці настало не тому, що зменшилося число зареєстрованих праці, а тому, що збільшилося число тих, які шукають праці. Число тих, що шукають праці, в жовтні збільшилося на 200,000, а число нових зареєстрованих праці збільшилося тільки на 5,000.

ПЕРЕД НАМИ СКВУ

Живучи далеко в заплілі, під охороною армії вільного світу, дехто з нас позові починає забувати значення слова «свобода». Одні ніколи не бачили ворога, інші вважають, що «не такий страшний чорт, як його малюють»; ще інші схильні впасти в боїз дещо лібералізацію в СССР хоч Москві знає, де чого доводить лібералізація будь-якої країни...

Здорова українська свідомість у вільному світі давно втратила Росії з її комуністичною рішучею свідомістю. Але дехто хотів би бачити світ тільки через російське око. Декому вже надто важко жити на демократичній західній землі, де бачучи чужі і не пізнаючи власної, схильний розорвануватися в українській культурі, у всьому своєму, у власному, хоча відомо, що навіть для вилупкуватої сови — рідна дитина найкраща і найгарніша. Не даремно говорять про хресний шлях емігранта. Він такий важкий, але він і найбільш щасливий:

Комуністичні сателіти насторожені проти верховодства Москви

Београд. — Керівний югославський часопис «Політика» приніс обширну статтю, в якій доказує, що твердження советських вождів, наче б большевики трималися у своєму правлінні докладаючись до ленинських принципів — не відповідає правді, бо Ленін поручав вести міжпартійні зв'язки «без анексії і гегемонії». Та стаття «Політика» виразно натякала на опозицію Югославії й інших комуністичних сателітських держав проти використання в них большевицьких 50-літніх жовтневих контрреволюцій для підвищення ролі Москви і закріплення тієї верховодницької ролі в міжнародному комуністичному русі. Ще виразніше зазначив це сам Тіто у своїй промові російською мовою до робітників одної великої фабрики у Москві, під час свого перебування в СССР на московських святкуваннях. Він просто твердив, що різні новості в «будуванні соціалізму», введені на власну руку в Югославії, без порозуміння з Москвою і всупереч її волі, виявилися кращими й доцільнішими, ані ж заскоружились большевицькими методами господарювання. Західні обсерваторії в Београді докладають до висновку, що святкування 50-річчя большевицької влади не підвищило большевицького проводу в очах інших комуністичних «вождів». Брежнєву й Косігіні не вдалося дістати від них згоди на скликання світового з'їзду комуністичних лідерів для «засудження» Пейпінгу. Компромісовано вирішено, що з весною наступного року має відбутися у Москві передвступна інформаційна конференція, яка займалася б цією справою.

Проголошено склад нового уряду у Південному В'єтнамі

Сайгон. — Президент Нгуєн Ван Тіс проголосив повний список призначеного нового уряду у Південному В'єтнамі, який проте не вносить ніяких радикальних персональних змін, які вказували б на основу зміну характеру дотеперішнього військового режиму. Правда, привільні особи мають в новому уряді більшість — прем'єром став адвокат Нгуєн Ван Льюк, міністром закордонних справ залишився д-р Тран Ван Го, міністром праці і проф. Фо Ба Льюнг, також міністрами освіти, фінансів, етичних меншин, справедливості й хліборобства є привільні. Вони здебільше аполітичні діячі, фахівці своїх професій і всі вони були в більшій або меншій мірі пов'язані з попереднім урядом генерала Нгуєна Као Кі, теперішнього віце-президента. Американські кола у Південному В'єтнамі буди-то воліли б, щоб до того уряду ввійшли були деякі опозиціоністи, для підкреслення, що цей новий уряд є урядом національної єдності. Тим часом у Південному В'єтнамі знову значно посилюється намір бi. Комуністи перекинули з Північного В'єтнаму коло 6,000 регулярного війська з метою захопити так звану Середню Верховину з містом Дакто, за 300 миль на північ від Сайгону. Американці швидко підіслали свої танкові війська новими кругло 4,000 воїнами з Четвертої Дивізії та 173-ї парашутної бригади.

Ізраїль відкидає обидва проєкти резолюцій в Раді Безпеки

Об'єднані Нації. — Ізраїльський міністер закордонних справ Абба Ебан відкинув, як несприйнятливий для Ізраїлю, обидва проєкти резолюцій, що їх зголошено на Раді Безпеки Об'єднаних Націй у справі замирення на Середньому Сході. Ізраїльський міністер звернув увагу, що Індія, як головний автор одної з тих резолюцій, стилізувала її в постійному контакті з представниками Об'єднаного Арабського Республіки (Єгипту), але не шукала зовсім такого контакту з представниками Ізраїлю. Відповідаючи на запити на вимову пресовій конференції в минулу середу 8 листопада ц. р., Ебан рішуче відкинув вимогу арабів, збережену та кож в американській резолюції, щоб Ізраїль спершу евакуував арабські землі, зайняті в червневій війні. Ізраїль далі стоїть на становищі, що він ані не повернеться до тих кордонів, які були перед червневою війною, ані теж не повернеться до воєнного перемир'я існуємого від 1949 року, а тільки хоче базувати свою безпеку на мировому договорі, що загарантує кордони й безпеку. Речник єгипетського уряду д-р Мохаммед ель-Зат відкинув вимогу окремого визнання Ізраїлю арабськими державами, заявивши, що «існування» Ізраїлю було вже затверджене воєнним перемир'ям з 1949 року, що його Єгипет не відкинував.

В СТОЛИЦІ КАНАДИ ВІДБУЛАСЯ ВЕЛИКА АНТИКОМУНІСТИЧНА ДЕМОНСТРАЦІЯ

Оттава. — Згідно з повідомленням «The Globe and Mail» з 8-го листопада, тут, у столиці Канади, відбулися попереднього дня, 7-го листопада, отже в 50-річчя большевицької контрреволюції, великі демонстрації перед будинком советської амбасад, саме тоді, як відбувалися прийняття для дипломатів та членів канадійського уряду. Советський амбасадор Іван Ф. Шпедко обвинувачує за цю демонстрацію українців, назвавши поіменно Спілку Визволення України та Лігу Визволення України. Згідно з повідомленням, у демонстрації взяло участь понад 300 осіб із численними транспарантами. Деякі з демонстрантів кидали фарбою, яйцями а то й камінням в будинок советської амбасад та в авта, що ними приїжджали гості на прийняття. Поліція заарештувала п'ятьох осіб за безпорядки. Їхні імена: Марти Думас з Торонта, Стефан Янкевич з Ошави, Юрій Горх з Лондону, Онт., Роман Безхлібник з Торонта і Петро Фрайбергс з Оттави. Всіх звільнено за кавцією в сумі 30 доларів. Советський амбасадор Шпедко представникам місцевої преси говорив, що демонстрацію влаштували «воєнні злочинці, які під час другої світової війни вбивали не тільки росіян, але також американців і канадійців». Він висловлював своє обурення зокрема на канадійській уряд та оттавську поліцію за те, що допустила до цих демонстрацій, хоч — як виходить з його твердження — советська амбасада вже раніше аж чотири рази звертала канадійським властям увагу про можливість таких демонстрацій. Канадійський уряд репрезентував на цьому прийнятті в советській амбасаді міністер закордонних справ Пол Мартін, але він відмовився від будь-яких коментарів, кажучи, що там він «тільки гість». Згідно з пресовими повідомленнями, між демонстрантами було яких 150 осіб, що приїхали до Оттави автобусами з Торонта та інших місцевостей. В цих повідомленнях також сказано, що комітет, який координував демонстрацію, очолював народжений в Манітобі Іван Гладун, бізнесмен з Торонта. В демонстрації, крім українців, взяли участь мадяри, естонці, лотіши, словаки, хорвати та громадяни інших етнічних походжень, як і велика група канадійських уродженців, зокрема молоді. Преса цитує висновок п. І. Гладуна, який твердив, що цілі маніфестації було показати другий бiк медаль большевицької контрреволюції: «показати, що комунізм є пістком на організм суспільства». Вісті про цю демонстрацію подає канадійська преса на перших сторінках під великими заголовками, як про найважливішу подію дня.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІЙ СВІТІ

У МІНСЬКОМУ АКАДЕМІчному НАЦІОНАЛЬНОМУ КИТАЮ С ВІКЛАДИ ПРО УКРАЇНУ

Тайпін, Формоза. — Полковник армії Національного Китаю, член Генерального Штабу проф. Ву провадить для студентів Військової Академії серію спеціальних викладів про поневолені нації в Європі, в тому багато уваги приділяє поневоленій Україні. Полковник проф. Ву був секретарем президії першої конференції Світового Антикомуністичного Лігу на Тайвані. Від ЦК АБН з Мюнхену він уже довгий час одержує англійське видання про Україну та її поневолені нації. Перед тим у тій же військовій Академії поділяли виклади провадив д-р Пао. Обидва викладачі цілком орієнтовані у складних проблемах Сходу Європи і стоять на позиціях розчленування модерної російської імперії СССР та створення незалежних національних держав, що й пропагують між студентами китайської Військової Академії.

УКРАЇНСЬКА МОВА В ДЕРЖАВНИХ ШКОЛАХ КАНАДИ

На цю тему опубліковано у тижневику «Вісник» з 1-го листопада, з Вінніпегу, велику статтю, в якій наведено такі приклади: «Знаємо випадки (можемо назвати місцевості та особи), де вчителі-українці належно не використовують дозволу вчителів української мови в школах. З їхнього боку — це звичайна байдукує. Але бувають ще гірші випадки, а саме: як довго управителем школи був учитель неукраїнського походження, так довго в школі була українська мова, бо він сам захоплювався українською мовою. Коли ж після нього управителем став учитель українського походження, там відразу припинилися навчання української мови».

ДОПОВІДЬ В УВАН

Нью-Йорк. — 11-го листопада о 6-й г. вечора в домі УВАН. Пленарна конференція з участю Природничого відділу Академії — відбудеться, поліцію за те, що допустила до цих демонстрацій, хоч — як виходить з його твердження — советська амбасада вже раніше аж чотири рази звертала канадійським властям увагу про можливість таких демонстрацій. Канадійський уряд репрезентував на цьому прийнятті в советській амбасаді міністер закордонних справ Пол Мартін, але він відмовився від будь-яких коментарів, кажучи, що там він «тільки гість». Згідно з пресовими повідомленнями, між демонстрантами було яких 150 осіб, що приїхали до Оттави автобусами з Торонта та інших місцевостей. В цих повідомленнях також сказано, що комітет, який координував демонстрацію, очолював народжений в Манітобі Іван Гладун, бізнесмен з Торонта. В демонстрації, крім українців, взяли участь мадяри, естонці, лотіши, словаки, хорвати та громадяни інших етнічних походжень, як і велика група канадійських уродженців, зокрема молоді. Преса цитує висновок п. І. Гладуна, який твердив, що цілі маніфестації було показати другий бiк медаль большевицької контрреволюції: «показати, що комунізм є пістком на організм суспільства». Вісті про цю демонстрацію подає канадійська преса на перших сторінках під великими заголовками, як про найважливішу подію дня.

ПРО МІСТЦЯ о. С. КИНДЗЕРЯВОГО - ПАСТУХОВА

Бриджпорт, Конн. — У часописі «Бриджпорт Сандей Пост» з 29 жовтня ц. р. появилася обширна стаття п. з. «Український духовник, який рисувє план церкви, каже, що Бриджпорт має замало культурних цінностей». Стаття оперта на розмові з відомим українським мистцем Сергієм Кіндзерявим-Пастуховим, який недавно висвітлює, як православний духовник і є тепер парохом церкви св. Марії при 25 Бінстріч у Бриджпорті, та на отриманих від нього інформаціях про Україну. У статті подано теж короткий життєпис мистця-духовника та відомості про його родину — Дружину Юлію і три дочки. О. Сергій К.-Пастухів звернув увагу на недоліки культурного життя в Бриджпорті й планує активно включитися в нього, головню в мистецькому й музичному полях. Стаття ілюстрована трьома великими клішами.

ВИСТУП «ЗАГРАВА» В КЛІВЛЕНДІ

Клівленд, Огайо. — Минулої неділі театр «Заграва» з Торонта поставив тут з великим успіхом драматичну поему Л. Українки «Касандра», при численній участі глядачів. Поставка «Касандри» пройшла на високому мистецькому рівні та принесла ансамблєві та його режисерів Ю. Бельському загальне признание. Окрема заслуга ансамблю — включення в програму поважного числа студентської молоді. Перед відїздом гостей відбулася у ресторані спільна вечеря, на яку прибуло багато клівлендської молоді, зацікавленої працю своїх ровесників в українському театрі. Вечерою провадив д-р З. Винницький, голова Екзекютивного Фонду ім. Ярослава Барнича, на честь якого призначено прибутки з цієї небудовної імпрези. 11-го листопада ансамбль виїздить у Шикаго.

СВОБОДА **SVOBODA**
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year \$12.00; six months \$6.25; three months \$3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year \$14.00; six months \$7.50; three months \$4.00. For U.N.A. members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не несуть відповідати становити редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Після виборів і перед ними

У вівторок 7-го листопада відбулися в 3'єднаних Державах вибори місцевого — стейтового, повітового і міського — характеру. Хоч завжди у таких виборах вирішальними чинниками є місцеві умови, популярність місцевих діячів та місцеві проблеми практичного значення, з зацікавленням очікувано вислідів вітторкового голосування тому, що це була остання реальна перевірка настроїв громадянства перед виборами кандидатів до Білого Дому і Капітолю, що відбудуться в наступному році.

Назавгал виправданим прогнозування в останніх місяцях і тижнях опити, роблені різними організаціями і часописами: помітний значний зворот у сторону республіканців. Навіть у тих випадках, де перемогли демократичні кандидати, як ось, наприклад, у виборі посади в Бостоні і Філадельфії, їхня більшість була куди скромніша, як за попередніх виборів. Найяскравішим доказом зросту республіканських впливів став стейт Нью-Джерсі, в якому Демократи мали перед тим безоглядну більшість в обох палатах стейтової легіслатури, завдяки чому демократичний губернатор Річард Гюз міг перевести гладко багато своїх реформ, деяких навіть дуже добрих. Вітторкові вибори несподівано дали поважну більшість в обох стейтових легіслатурах республіканцям: це тим прикріша поразка для губернатора Гюза, що він здобув собі прогрозол на крайову скалку, коли вмовилив конференцію президента Джансона з совєтським прем'єром Алексеем Косігінін в малому містечку свого стейту, Глєсборо. У стейті Кентакі прийшов уперше за останніх 20 літ губернатор — республіканець. На ці успіхи республіканців склалися невдоволення із закордонної політики президента Джансона, зріст дорожнечі, зріст злочинства.

Зворот у симпатіях в американського народу в сторону республіканців проявився в таких випадках, як відкинення в Сан-Франциско, Каліфорнія, в референдумі резолюції, що вимагала стягнути американські війська з В'єтнаму. Хоч в даному випадку те голосування пішло по лінії політики президента Джансона, дану резолюцію зголосила опозиційна політиці Джансона група демократів, а за відкинення резолюції агітували переважно — республіканці. Ще інша цікава виборча подія: в місті Гартфорд, Коннектикат, вперше посадинок стала жінка, республіканка, вигравши вибори проти дотеперішнього демократичного посадинок, без уваги на факт, що Гартфорд — це родинне місто голови стейтового і крайового Комітетів Демократичної Партії, Джана М. Бейлі. В стейті Нью-Йорку відкинено у загальному референдумі нову стейтову конституцію, виготовлену демократичною більшістю стейтової легіслатури, всупереч опозиції республіканського губернатора Нелсона Рокефеллера. Інша річ, що в тієї ж конституції була добра постанова про право на стейтові субвенції також приватних конфесійних шкіл. Принцип відділення Церкви від Держави і, головне, побоювання, що нові видатки вимагатимуть збільшення податків, перерішили справу.

У двох випадках ці останні вибори стали наче переломними: в Клівленді, Огайо, мурин став уперше в історії Америки посадинок мільйонногов американського міста. Дармащо мурини становлять там меншість. Це вказує на здоровий інстинкт американських виборців, які дивляться на персональні кваліфікації кандидата, без уваги на расу і віру. Також у 200-тисячному місті Гері, Індіана, посадинок став кандидат — мурин. Його перемогу приписують солідарності муринських виборців.

Ці два приклади піддають під сумнів твердження, що расові авантюри по різних містах насторожили проти муринських кандидатів виборців на всьому терені Америки. Вибори 7-го листопада 1967 р. наче „прочистили поле“ для передвиборчих маневрів з увагою на день 5-го листопада 1968 р. Найближчим новим міром настроїв будуть правибори в стейті Нью-Гемпшир, що відбудуться 12 березня наступного року. Вже тепер іде до них підготовка. Не виключене, що противники Джансона зголосять шляхом „вписання“ також демонстративну кандидатуру сенатора Роберта Кеннеді, всупереч його офіційному становищу, що він не кандидат. Скалється теж група демократів, яка виступає під гаслом „Відсутній Джансон!“, говорять про можливість кандидатури демократичного сенатора Юджина МекКарті з Мінесоти. Проте, не підлягає сумніву, що конвенція Демократичної партії вибере на свого кандидата Ліндона Джансона. Він переконаний у правильності своєї політики і вірить у привернення своєї популярності. За рік багато чого може статися і змінитися.

Володимир Янів РІК ПРАЦІ УХР НА ЗОВНІШНЬОМУ ВІДТИНКУ

1967 рік належатиме в історії Українського Апостольства Мирян до найактивніших на зовнішньому відтинку праці: участь Делегації УХР у двох Світових Конгресах, постійна співдія із Міжнародною Католицькою Унією Преси, чи „Унум Омнес“ з участю українського делегата на засіданнях Головної Ради обидвох Централь, запрошення делегата на Генеральні Асамблеї Мальтійської, а згодом Французької Католицької Акції, десятки розмов у центральних Установах Апостольської Столиці... все те знайшло своє завершення у виборі України до Головної Ради Міжнародної Федерації Католицьких Чоловіків.

Поява Збірника УХР із матеріалами Студійних Днів у Рокка ді Папа в жовтні м. р. з майже рівночасно відбутими новими Студійними Днями, присвяченими Соборовій проблематиці (жовтень 1966, Петербург, кол. Дахав у Бава-рії), з одного боку, збільшили чимало енергій, зв'язаною довгий час по внутрішній лінії, але дали також і матеріал для звіту у Міжнародних Центрах Апостольства мирян. Такі інформації зложено особисто в грудні м. р. в низці установ у Римі, як, наприклад, в Ген. Секретаріаті „Унум Омнес“, в „Оспірістеріальфе“ (яка то установа обіцяла поважнішу грошову допомогу на видання Збірника матеріалів студійних імпрес УХРуху чужою мовою), в „Осерваторе Романо“ (навчальний редактор якого Р. Манціні

В. Чапленко

ДЕВ'ЯТИЙ БУРУН РУСИФІКАЦІЇ

Не знаю, чи то правда, що хвилі — бурини в морі накопуються з певною періодичністю, досягаючи найбільшої висоти й сили в дев'ятому буруні. У всякому разі такий дев'ятий бурун б'є з найбільш своєю відомою картиною під такою назвою „малоросіянин“ напівіверського походження малар Айвазовський. Дев'ятий бурун б'є з найбільш своєю силою розхитаний корабель і може затопити його. З таким дев'ятим бурун можна порівняти недавню декаду російської літератури й мистецтва на Україні, що на неї наша еміграційна преса, на жаль, майже не звернула уваги. А тим часом слід би було нам ударили з приводу цієї декади на сполох, бо фактично це був штурм русифікаторів на нашу мову й культуру.

Формально це був нібито обмін чемностями між Україною й Росією, бо перед тим відбулися дні української культури в Москві, але насправді ці дві дії були дуже й дуже нерівнозначні. Рівнозначними такі дії були б тоді, коли б Україна обмінювалася такими декадами, наприклад, з Румунією чи Угорщиною, тобто з такими країнами, культура й мова яких невідомі на Україні. Але цього, звичайно, як ніяк не можна сказати про обмін такими „чемностями“ між Україною й Росією. І в даному разі нерівнозначність була не в тому, що українці в Москві мали тільки дні, а росіяни на Україні декаду, а в тому, що в той час як українці не могли „українізувати“ Москву, навала 1600 росіян на Україну була справжнім посиленням того перманентного русифікаційного тиску, що загрозив самості існуванню українського народу та його мови. Чи не була таким посиленням спеціальна виставка російської книжки, коли російські видання заливають увесь час Україну так, що українські видання тонуть у них, як у морі? Чи потрібні були додаткові вечори російської літератури, коли її примусово вивчають у кожній школі на Україні? Чи не прямою загрозою було для української мови „згущення“ російського акаанія на вулицях українських міст, коли воно, те акаанія, чи, може, російське мовлення й без акаанія увесь час там панує? Чи треба було додатково демонструвати на Україні російські фільми, коли українські кіностудії виробляють переважно російськомовні фільми? Чи й гастролі російських письменників та мистців і без декад відбуваються на Україні постійно?

Не можна не звернути уваги й на те, що тоді, як українці побували й поспівали лиш в Москві, росіяни великою масою розлетілися, як сарана, по всій Україні, аж до Закарпаття включно, підбадьорюючи тим самим у всеукраїнському масштабі всіх місцевих русифікаторів. Правда, серед цих репрезентантів Російської Федерації було й декілька „націоналів“ — калмиків, осетин та інших. Але й ці прибули на Україну не з своїми мовами, а як розносники тієї ж русифікації, оскільки вони могли згадати з українцями тільки як до допомого офіційної „міжнародної мови“ СССР, тобто ті ж таки російської мови (хоч один із них — калмиківський письменник — почав був свою промову українською мовою, але це дрібниця, це справді тільки чемність без більшого значення). Але серед цих репрезентантів Російської федерації не було й одного українця з Кубані чи з Далекого Сходу, який би репрезентував мільйони українців, що живуть у цій федерації. Було тільки декілька перерезтів, що при цій нагоді згадали своє українське походження. — Ю. Сасно, М. Шундик, тобто ті, що не можуть репрезент у в а т і справжніх українців, — вони були такі ж русифікатори, як і вроджені росіяни.

Звичайно, цей дев'ятий бурун русифікації організувала не хто, як найвищий керівник СССР, що ім А. Скаба, дякував за „надану можливість“ провести на Україні це чудове свято російської літератури й мистецтва“. — Брежнєв, Підгорний, Косігіні та інші, серед яких переважали вихйці з України (між іншим, це міністер військових справ Грєчко). А де ж про Брежнєва можна сказати, що він тільки кон'юктурний „росіянин“, бо народився в с. Кам'янському над Дніпром, а про його неросійське походження свідчать не тільки його брови, а й прізвисько, яке означає, як я з'ясував „син народженого в середу“. Згадаймо, що був український поет з таким прізвиськом — Брежнєв (помер 1953 р.).

Але глибоко помилився б той, хто сподівався б, що ці українці можуть сприяти Україні так, як свого часу сприяв Сталін „Джугашвілі Грозний“, уберігши її селян від колективізації, а інтелігенцію — від винищення. Сталін був абсолютний диктатор, а становище цих членів „колективізаційного керівництва“ таке, що від них можна сподіватися більшого русифікаційного тиску на Україну, аніж це могли б робити справжні росіяни. Психологічно таку поведінку українців з'ясував Б. Антоненко-Давидович у своїй повісті „Смерть“, а історичний факт такого характеру — поведінка лідера УКП А. Річичького під час колективізації в с. Баштанці на Херсонщині, — факт, що я його використав для написання драми „Чий злочин?“ А хіба не русифікують з такими психологічними мотивами всі ті секретарі „обкомів“ України, що носять прізвиська здебільшого на „енко“ як це ми знаємо хоч би з Допису „Хто відповість?“, що був свого часу надрукований у „Словоболі“? І хто знає, чи не найбільш Підгорний своїх зусиль у цьому напрямі після того,

як канадські українці по-жартували з ним на світовій виставці, підкреслюючи його українське походження? Перебіг декади російської літератури й мистецтва оформлено в найвищих тонах низькопоклонства перед росіянами, облягнута в звичайну більшовицьку казенно-писиномовну фразеологію. Досте невести тут хоч де-що з тих порожніх фраз, щоб її, ту фразеологію, уявити. Ось, наприклад, деякі заголовки з газети „Літературна Україна“, ч. 80 з 10 жовтня 1967 р.: „Велике свято дружби і братерства“, „Навіки разом“, „Іскри незгасного багаття (на вечорі дружби російської та української літератури)“.

А ось деякі висловлювання з текстів: „Радісні почуття опанували всіх, хто прийшов 6 жовтня в залитий вогнем, святково прикрашений Жовтневий палац культури“. „Цей тиждень приніс харків'янам нові радісні зустрічі з представниками російського мистецтва й літератури“, Львів'яни щиро зустріли гостей квітми, усмішками, піснями“. „Велике й радісне свято сьогодні на Україні“, — сказав А. Скаба, відкриваючи вечір у Києві.

— До нас прибули посланці великого братнього народу... Ми палко вітаємо вас, дорогі брати і сестри“. Російську культуру він називав „чудовою, свесвітньою, відомою“, до якої нібито „споконвіку українці співієли величезної поваги“. І якою вони нібито „широ захоплюються“. І так далі, і тому подібне. Але хоч один з учасників, отого перерезтєв Микола Шундик і сказав, що „ніхто й віде не помічав фальші чи погорди“, що, мовляв, „панувала тепла сердечна атмосфера неперуричного дружби“, та для всякого, хто знає таємніші відносини, ясно, що це була засиль казенно-фальшивий „радісний“, а не щирість, як „радісний“ гаранту в а л тільки наявність на Україні російських окупційних сил.

Прихильники націоналізму мов російський поет Солоухін сказав, що, мовляв, „доля народу невіддільна від його мови“, та що „українська мова — це душа, бережіть її“. Але ці, може, й щирі слова не могли й не можуть мати великого значення в тій загальній політичній русифікації, що робить „любов“ до російської мови й культури ознакою політичної „благонадійності“, а носіїв української мови переслідус, як про це свідчать відомі нам арешти й засуди українських діячів.

● Новий прем'єр Південного В'єтнаму, адвокат Нгуєн Ван Лок, став прем'єром, мабуть тому, що він — приятель колишнього прем'єра, тепер віце-президента, генерала Нгуєна Као Кі, походить із південної частини Південного В'єтнаму і балансує, отже служить за дядя „буланет“ до президента Нгуєна Ван Тіє, який є католиком і походить з північної частини. Зрештою — цей новий прем'єр з письменником і поетом, говорить тихим голосом, не сміливий і довго надумується перед кожним рішенням. Тому журналісти не дарують йому довгої політичної кар'єри.

Добре було б, щоб на чолі ювілейного комітету творців Листопадового Зриву став хтось із членів Центрального Військового Комітету у Львові, якщо такий живе у вітчизні.

Давучи ініціативу, щоб не

розно доручив УХРухові працювати в напрямі усунення внутрішніх спорів та непорозумінь.

Приводом до отримання цієї авдієнції була поява Збірника чотирьох наших наукових установ (НТШ-УВНТ-УВАН-УВУ) на тему „Релігія в житті українського народу“, дедикована Його Еміненції Блаженішому Верховному Архископіву й його 75-літтю та 50-літтю євтанєства. Той збірник, який вийшов у Серії Записок НТШ, мав тісний зв'язок із діяльністю УХРуху, бо він був вислідом праць Наукової Конференції у Рокка ді Папа, що відбулася у продовженні Студійних Днів УХРуху. Цей том передаю це для ватиканської бібліотеки на руки кард. С. Тіссєрана, фундатора та добродія Сарсєльського Осередку Культури, до свящ. Конгрегації Східної Церкви на руки секретаря, Архископа М. Бріні, для „Осерваторе Романо“, для бібліотеки Понтифікального Східного Інституту тощо.

В червні відбулось засідання Головної Ради Міжнародної Католицької Унії Преси (у Санкт Пєльтені), отже Федерації, з якою в площині Проводу вже десять років утримуємо зв'язки (від Конгресу у Відні 1957 р.) До речі, від Конгресу у ЗДА (1965) в Головній Раді засідають два українці: голова УКАП — д-р Лев Мидловський з рації членства у Проводі Світового Об'єднання Католицьких Журналістів, а я від Проводу Директорів Католицьких Журналістів, як спеціальний уповноважений від усієї екзильної католицької преси.

В червні відбулось засідання Головної Ради Міжнародної Католицької Унії Преси (у Санкт Пєльтені), отже Федерації, з якою в площині Проводу вже десять років утримуємо зв'язки (від Конгресу у Відні 1957 р.) До речі, від Конгресу у ЗДА (1965) в Головній Раді засідають два українці: голова УКАП — д-р Лев Мидловський з рації членства у Проводі Світового Об'єднання Католицьких Журналістів, а я від Проводу Директорів Католицьких Журналістів, як спеціальний уповноважений від усієї екзильної католицької преси.

Думаю, що наше внутрішнє замирення з передумовою наших успіхів на зовнішньому фронті. Світовий Конгрес Вільних Українців має, як завжди, на шлях до цих успіхів. Чи не країна пора подати нам взаємно руки в нашому релігійно-церковному житті? А це — я певен — при Божій допомозі дуже облегшить наше замирення і в інших секторах, з політичним включно.

Думаю, що наше внутрішнє замирення з передумовою наших успіхів на зовнішньому фронті. Світовий Конгрес Вільних Українців має, як завжди, на шлях до цих успіхів. Чи не країна пора подати нам взаємно руки в нашому релігійно-церковному житті? А це — я певен — при Божій допомозі дуже облегшить наше замирення і в інших секторах, з політичним включно.

ДО 50-РІЧЧЯ ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ

Ось тількищо минула 49-та річниця Листопадового Зриву і за рік ми будемо відзначати Золотий Ювілей, коли то поневолений господар західних областей України, по 548-ми літах лядсько-ярма, за одну ніч, а радше за кілька ранішніх годин 1-го Листопада 1918 року, став вільним господарем на своїй рідній землі, яку відвічний ворог вважав уже своєю.

Пам'ять Листопадового Зриву відзначаємо щорічно, але як же різно і дивно. В рефератах під час святкування подається стисло майже всю нашу історію, обов'язково кічаючи останніми подіями та грізними закликом Жовтневий палац культури... „Цей тиждень приніс харків'янам нові радісні зустрічі з представниками російського мистецтва й літератури“, Львів'яни щиро зустріли гостей квітми, усмішками, піснями“. „Велике й радісне свято сьогодні на Україні“, — сказав А. Скаба, відкриваючи вечір у Києві.

Вже сама назва „Листопадовий Зрив“, каже за себе, що це всього, як ми згадали, кілька годин, коли то мала горстка — біля 1400 старшин, підстаршин та стрільців, майже поголовно українських воїнів з австрійських частин, стаціонарних у Львові, на чолі з командантом — сотником Д. Вітовським та дуже живим і розумним підхорунжим Д. Палієвським — Усєусами, виконали цей історичний чин, без якого стрілу розбровиши залогу і обидвавши двістісичасний Львів. Тут треба ще додати й тих учасників Зриву, які по більших містах Галичини та Буковини виконали цей величавий і неповторний акт — наші історії.

І дивно стає, коли багато наших громад в Канаді та ЗДА, замість тишнєсти урочистої і неперершеної історичної події, кидуть її в гріб, бо обов'язково перед або по академії правлять — замість вільних мобільних — панакхиди. Во й як же ж нам шитися, коли ми звикли тільки п'якати.

Вірно, що в Канаді КУК, а в ЗДА — УІКК своєчасно проголосять наступний 1918 рік ювілейним і дадуть відповідні акції, але було б цікаво знати, скільки і хто з безпосередніх творців Листопадового Зриву у Львові та учасників з провінції живе у вітчизні. Добре було б, щоб ми, творці Першого Листопада, створили свій ювілейний комітет, і щоб кожний зобов'язався написати довший чи коротший спогад про свою участь в дні Листопадового Зриву. Ці спогади треба було б видати окремою книжкою. Або може котрийсь із наших часописів погодився б вмішувати їх на своїх сторінках, щоб не пропали для наших поколінь.

Добре було б, щоб на чолі ювілейного комітету творців Листопадового Зриву став хтось із членів Центрального Військового Комітету у Львові, якщо такий живе у вітчизні.

Давучи ініціативу, щоб не

Роман Данієлевич

НАШЕ ВНУТРІШНЄ ЗАМИРЕННЯ — ПЕРЕДУМОВА НАШИХ УСПІХІВ НА ЗОВНІШНЬОМУ ФРОНТІ

(Декілька міркувань перед СКВУ про українські релігійно-церковні взаємовідносини)

Десять років носимось з думкою про скликання Світового Конгресу Вільних Українців. Слава Богу, стоїмо вже перед його реалізацією.

П'ятдесяті роковини Української Національної Революції вимірний час для цього Конгресу. СКВУ має унапрямити нашу суцільну дію, що її ставили собі півстотні роки тому наші Вітчизняні Змагання — відновити та закріпити самостійність і соборність Української Держави. Український Національний Революційний відгук відгуків з історичного погляду ідею української державності, але не пощастило їй цього великого задуму та чину закріпити. Олєю з причин цього є наша внутрішня розпартість, у висліді чого нашим ворогам, а зокрема червоній Москві, легше було нас наново поневоляти. Веі ж а х л и в і страждання та мільйонні жертви, що їх прийшлося зложити українському народові на національному жертвенному впродовж останніх п'ятдесяти років, мають бути для нас твердою життєвою наукою; що треба нам робити, а чого треба оминати, щоб ми остаточно стали свободними та рівними між вільними народами світу.

Критична оцінка причин нашого національного поневолення, вільний погляд в очі болючій дійсності, глибоко передумані плани на будуче та мурна рішучість їх виконати — повинні характеризувати перебіг СКВУ, до речей якого будуть прислухуватися наші земляки, не тільки в розсіянні, але й ті, що в підяремній нації Батьківщині, не тільки свої, але й чужі — наші приятелі й наші вороги...

У нашій пресі появилася вже багато міркувань та думок стосовно Світового Конгресу Вільних Українців. Це — доказ, що українці у вітчизні та в діаспорі дбають до нього багато уваги і деліють чимало надій на рішення учасників цього вільного українського парламенту. Це все зобов'язує наших відпоручників — делегатів якнайкраще вникати в поведінку на вільному світі. Добре було б, щоб ми, творці Першого Листопада, створили свій ювілейний комітет, і щоб кожний зобов'язався написати довший чи коротший спогад про свою участь в дні Листопадового Зриву. Ці спогади треба було б видати окремою книжкою. Або може котрийсь із наших часописів погодився б вмішувати їх на своїх сторінках, щоб не пропали для наших поколінь.

Хочу тут порушити важливу проблему, якій у людській дискусії присвячено мало уваги, а саме відносинам на релігійно-церковній ділянці, якій — на мою думку — треба приділяти належне місце під час нарад СКВУ.

Д-р М. Гуцуляк
Четар УГА, підхорунжий і безпосередній співтворець Листопадового Зриву у Львові
2991 West - 42 Ave.
Vancouver 13, B.C., Canada

Винищування більшовиками Української Автокефальної Православної і Української Греко-Католицької Церкви виразно говорять про те, що комуністична Москва бачить в українських Церквах — і слушно бачить! — тверде заборол української самобутності. Боротьба українського народу проти комуністичного московського поневолення повинна спиратися на український тисячолітній християнський традиції. Сучасний московський імперіалізм і спирається на комуністичний безбожницький ідеологі, і тому в боротьбі з ним ми мусимо протиставити цілком протилежну ідеологію, базовану на християнській релігії.

Очевидно, що, пишучи про християнство в Україні, я думаю про всі християнські віровизнання, пов'язані з нашою Батьківщиною, а передусім про українське православ'я та про український католицизм. Всі ми знаємо про вікову боротьбу між католицизмом і православ'ям. Але нема сумніву, що українських католиків та українських православних одних проти одних націковували й насторожували православна Москва й католицька Польща. Це здалося і в наших душах багато взаємних упереджень і часто неумасадного взаємобвинувачування.

Час нам з цим скінчити, і то в ім'я нашого спільного добра! Там бльшє, що в останніх роках у висліді шень Другого Ватиканського Собору, розгортається у світі акція за зближення та братерство між християнськими віровизнаннями, зокрема католицьким та православним. Обопільне зближення акаанів з 10-го року, демократичний підхід до папою Павлом VI та Каргородським Патріархом Атамагорасом I, план Каргородського Патріарха скликати Синод Православних Церков — це факти і задуми, які повинні нас чогось корисного навчити. А перед нами такі важливі для нас усіх релігійно-церковні проблеми, як об'єднання Української Православних Церков, створення Українського Католицького Патріархату, ділова співпраця між українцями різних віровизнань. Чи ж не кінцею нам і над цим призадуматися на СКВУ?

Думаю, що наше внутрішнє замирення з передумовою наших успіхів на зовнішньому фронті. Світовий Конгрес Вільних Українців має, як завжди, на шлях до цих успіхів. Чи не країна пора подати нам взаємно руки в нашому релігійно-церковному житті? А це — я певен — при Божій допомозі дуже облегшить наше замирення і в інших секторах, з політичним включно.

- ЗАБЕЗПЕЧИТЬСЯ І БУДЬТЕ
- БЕЗПЕЧНІ, СТАВШИ ЧЛЕНОМ
- УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ПЕРЕД НАМИ СКВУ

(Закінчення зі стор. 1-й)

справ, себто і світові, адже свобода неподільна. Ці прояви — у всьому. Свій науковець, який так давно засудив на відпочинок, працює в тісній кімнаті Н-ТШ над аналізом перекуреної історії ще одним „світотворцем“. Мати, прибігши з важкої фабричної праці бере за руки дітей і відводить їх до вечірньої Рідної Школи. Батько, важко заробляючи на родину, щиро дарує на свою рідну Церкву, установу, товариство, розуміючи, свідомо чи не свідомо, що ми доти сильні, доки нам ніхто не дає.

Хтось порівняв кожному емігранту з мікільянеттою станицію в космосі, де завжди повно проблем. Однак, ми не в мікільянетто просторі. Ми стоїмо твердо на твердій землі, у країнах нашого життя. Ми горді за свої країни, людяльні до їх урядів — наші діти йдуть аж до В'єтнаму. Та ми усвідомлюємо куди гостріше, ніж багато співграждан, що нашо непевність є наше майбутнє наших справді вільних країн, коли частина людства терпить у неволі. З сусіднього дому вогонь нещастя може легко перекочувати і на наш вигідний, теплий, замочений дим. Певно, річ, у нас — багато проблем. Ще більше їх там, за океаном — на просторах „СССР“, у Східній та вже й Середній Європі, на горах Тибету, в половинчастому В'єтнамі, Кореї, Німеччині, у рідній для нас Україні. Там найголовніша проблема — національно-державна свобода. Тут — як ми можемо сприяти найвищому здійсненню життєвої вимоги української нації і всіх поневолених націй? Ось для цього ми й прибуваємо до Нью-Йорку з усіх сторін вільного світу. Для цього й українці з УССР передали вже через кількох туристів: „Допомагайте нам, і хай вам Бог помагає!“ Звідси й безпосереднє, одне з найбільших завдань першого Світового Конгресу Вільних Українців — допомогти Україні і допомогти самим собі, що в кінцевому висліді буде допомогою неподільній свободі.

У головній канцелярії
УККА

Поверніться до Головної Канцелярії Українського Конгресового Комітету Америки. З почину ПАН-Американської Конференції вирішено відіти СКВУ, і основний титан великої підготовчої праці ліг у ЗДА на УККА.

Сказати коротко, то увесь апарат УККА Америки, його діловий штаб, уже тижнями не знає, яка за вікнами пора дня чи ночі. За час півторогодньої розмови з адміністративним директором Канцелярії УККА, мгрм Іваном Базарком, було 27 телефонних дзвінків, у тому два з Канади і один із Амбасад Республіки В'єтнаму. Коли йдеться про звичайні інформації — час, місце, де, коли і т. п. — зацікавленим відповідає секретар п-і Марія Жук. Та й не раз доводиться перелучувати телефон до бюро адміністративного директора, для вислання багатьох справ, пов'язаних із СКВУ. Щоб поможі швидше поладувати такі телефонні дзвінки, і так же швидко пояснити все відвідувачам канцелярії УККА, яких у ці дні більше і більше, мгр Іван Базарко мусить тримати в пам'яті десятки й сотні адрес, фактів, цифрових даних; з вони і на його столі, акуратні й чіткі, справді ділові, про що дають співробітників його штабу. В іншій кімнаті працює д-р Роман Ключако звичайно — адміністратор різномовних видань УККА, але тепер він провадить ресетрацію делегатів і гостей на СКВУ; над великою картою картою хилиться ред Петро Сагайдачний; інж. Юрій Тарасевич, відомий в Україні кінооператор, автор фільму „Шевченко у Вашингтоні“, кол. воля Армії УНР — займається далі справами УНФонду виконуючи різні обов'язки, пов'язані із СКВУ. Багато праці має бухгалтер УККА п. Теодор Качалуба: кожний долар,

франк, ліра, пезо чи марка мають бути записані на своє місце, під свою графу. Між іншим, фін. справи СКВУ здійснюються під потрійною контролю: ексекютивного директора, бухгалтера і секретаря фінансової комісії СКВУ мін. Юліана Ревая. Насправді ж оцей діловий штаб УККА аж надто малий. Тут конче треба було б знайти кількох мов, дво-чи й трьомовну секретарку. Замалий кількісний штаб не встигає виконати всього, тих обов'язків перед Світовим Конгресом, що їх значаюно полагоджує в державі міністерство та державні комісії. Тому на допомогу запрошено кількох неволених працівників, на час СКВУ: д-ра Василя Одисського, п. Лева Пришляка, п. Степана Дмитришина, часто допомагає тут ветеран — журналіст, проф. Віктор Приходько.

Нашидуку інформують у п-і Марії Жук і довідуються, що за один день до головної канцелярії УККА в середньому тепер є до 70 телефонних дзвінків. Ленно відвідує канцелярію в середньому до 50-70 осіб. Повертаючись до бюро ексекютивного директора. Шафи, на столі — папери, книги, звіти, адресарі, для гостей — поштівники, квіти на підвіконні, портрет Гетьмана Мазепи на стіні. Тут справді тісно. Але тут українська людина відчуває, як б'ється життєві усісі великої української спільноти у вільному світі. Тут відчуваєш, що ми — велика сила!

Здобутки СКВУ — це перед СКВУ

Так, вони вже є, і чим докладніше знайомити кореспондента „Свободи“ із справами мгр Іван Базарко, тим з більшою впевненістю можна сказати: саме рішення на респіти такі здійснити десятиріччя плеканій задум уже дає дуже видатні наслідки. До таких належать в першу чергу вже майже 800 делегатів на СКВУ, зголомешені з 20 вільних країн світу. Крім того, вперше за всю історію 100-річчя історію української еміграції на Заході — ПАУК і УККА зібрала майже докладні статистичні дані про громадську діяльність української спільноти у вільному світі: складено перший список центральних і крайових організацій у всіх країнах, від Австралії до Канади. Незвичайно важливий факт, що тоді, коли московсько-більшовицька преса та її найманці вже віддавна каркають на вільних українців і особливо на СКВУ, мова, Конгрес не відбудеться, українці розсварені, українські Церкви порізнені — саме найвищі Достоїнства усіх українських Церков беруть участь у першому Світовому Конгресі Вільних Українців, і сам Конгрес розпочнеться молитвами та співом дзвонів у всіх українських церквах. Що більше: дотепер наші церковні зверхники мали свої Собори і наради, а громадсько-політичні чи культурно-наукові установи — свої окремі з'їзди і сесії. Тепер же на СКВУ — Достоїнства Української Католицької Церкви, Української Православної Церкви, представники Протестантських Об'єднань Церков радянського типу над важливими проблемами спільно, і то спільно з представниками громадсько-політичного світу! Ця єдність — це здійснення однієї з вимог нескореної України, яка найбільше боїться того, щоб її сини і дочки „самі себе зновуали“. Світові з'їзди, сесії, наради від студентської молоді до синів ветеранів — це також досягнення СКВУ.

Мгр І. Базарко інформую, що Діловий Комітет СКВУ поробив заходи, щоб мільйони глядачів побачили перебіг головних подій на СКВУ на екранах телебачення, на 5-му каналі. Вже домовлено про ту справу з дирекцією, і як це станеться, то ідеї СКВУ дійдуть до мільйонів наших американських співграждан. Вже запрошено на спеціальну пресконференцію американських і закордонних журналістів. З канцелярії УККА розіслані два „пресрелізи“ для американської і закордонної преси, а заки ці рядки дійдуть до читачів — буде розіслано і третій.

ЗУСТРІЧ УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ

Українське Технічне Товариство Канади і Товариство Українських Інженерів Америки рішили на спільному засіданні своїх представників зацікавити скликання Зустрічі Українських Інженерів Вільного Світу в рамках Світового Конгресу Вільних Українців.

До участі в зустрічі постановлено запросити всі Українські Технічно-Інженерні Товариства та поодинокі інженери із усіх частин вільного світу.

В днях 13 до 19 листопада 1967 року наші товариства включаться в програму СКВУ.

Програма Зустрічі Інженерів

1. Український Інститут Америки
Вівторок-Середа, — 14-15 листопада 1967 р. год. 9.30-13.30 перед полуднем, і 3.30-5.30 по полудні. Члени наших товариств, котрі займаються науковою працею зустрітяться зі своїми доповідями на Науковій Конференції Української Вільної Науки.

Четвер, — 16-го листопада 1967 р. після сесії СКВУ: Зустріч представників інженерів та запрошених гостей, на якій присутні обмінюються інформацією про діяльність інженерів в поодинокі країни, як теж продискутована буде справа координації та співпраці інженерських організацій у вільному світі.

П'ятниця, — 17-го листопада 1967 р. після сесії СК-

ВУ: Панель, на яку вилася ідеологічні есеї:
1. інж. Михайло Цибульський Торонто, Канада на тему: „Задання українського інженера“ 14 хв.
2. інж. М. Шох Нью-Йорк, ЗДА на тему „Перспективи на майбутнє“ 16 хв.
3. інж. З. Кохановський Філадельфія ЗДА, на тему „Наш потенціал“ 9 хв.
Після панелі слідуватимуть дискусії, обговорення змісту та напрямів праці українських інженерів в діалогі.

П. New York Hilton Hotel

Четвер-П'ятниця, — 16-17 листопада: Члени наших товариств, як делегати на СКВУ, беруть активну участь в деяких нарадах панелях, комісіях та підкомісіях.

Субота, — 18 листопада: 1967 р. год. 9 вечері (після Маніфестації і сесії СКВУ): Зацікавлена Товариством Українських Інженерів в порозумінні з Конференцією Українських Професіоналістів в залі Gramercy Suite відбудеться Товариства Зустріч. Деталі в оголошеннях. Інформації і оголошення: Ukrainian Engineers' Society of America, Inc. 2 East 79th Street, New York 21, N.Y. Tel.: LE 5-7676.

За Координаційний Комітет Зустрічі Українських Інженерів — В. Р. Гнатківський, культурно-освітній референт ТУІА.

те повідомлення для світового преси.

— Що зроблено для інформації урядів країн та ООН про СКВУ і про стан України в СССР?

— Для цього, крім інформаційних матеріалів, з'явлено „Меморандум“ до Генерального Секретаря і членів країн Об'єднаних Націй. Він надрукований крім українською, англійською, французькою та єспанською мовами. Крім того, розповідає мгр І. Базарко, — Український Конгресовий Комітет Америки розіслав на сотні відповідних адрес спеціальну англійську „Декларацію“ з нагоди 50-річчя московсько-більшовицької контрреволюції та утиску поневолених націй. Під „Декларацію“ ставлять дату: 7 листопада 1967 року, в самий день так званого „жовтня“.

Переглядаю примірники „Декларації“, який того ж вечора напевно переглядали в багатьох амбасадах і посольствах, спільно з „Нью-Реліс“ — поясненням і перекладом американського й інших народів, щоб вони не брали за правду проголошення у московській „Правді“ з нагоди 50-річчя, бо той час — це роки неволі, національного і соціального пригнічення, терору, безбожництва, русифікації і наруги червоної Росії над поневоленими народами. „Декларація“ УККА вигідно вирізняється між подібного типу документами тим, що в ній — роки, статистичні дані, цитати з джерелами, словом, це історична вага документу, чотири сторінки якого можуть заважити на рішеннях багатьох наших друзів і ворогів.

Важлива риза в підготовці праці до СКВУ: ніхто не „узуруп“ прав, ніхто не вирішує тут на власну руку, жадного сліду отаманщини, до якої так схильні слабкі. Листоноша приніс планувальні пошти: пожертви на СКВУ, зголомешення гостей і делегатів, повідомлення з Англії, що звіти вилітає велика група делегатів до Нью-Йорку; телеграми в Чиле, Люксембургу, Голландії — також про делегатів; вістки і вістки звідусіль, де є українська вільна людина. Тільки звіти — „ні вітру, ні хвилі із нашої України“ — напевно не сплять московські цензори, не перепочивають...

Що одержать делегати і гості?

Живучи у вільному світі, ми набірсямо не лише кепських звичок, а й добрих. Ми навчилися випускати згадувані „пресрелізи“ — вістки про наступну подію, повідомлення для преси, зацікавилися ще подати про те, щоб такі матеріали були розсилені заздалегідь, бодай на тиждень наперед. Світовий

Конгрес Вільних Українців — це справжній парламент, справжній Рада вільних синів і дочок України. На СКВУ, на нашому спільному святі, ми відчуємо й великі обов'язки, про які дехто рад би забути. І як кожний парламентарист, делегати СКВУ з усіх країн одержать у спеціальних обкладинках різні матеріали, що полегшать їм працю, звернуть увагу на найважливіші завдання СКВУ, поінформують про принципи, на яких скликало СКВУ, познайомлять із проектом виконання Резолюцій СКВУ. Так, кожний делегат одержать наступні видання (без окремої оплати): „Основні принципи для скликання СКВУ“, „Маніфест СКВУ до українського народу в Україні“, „Звернення СКВУ до українців поза Україною“, „Прокліт Резолюцій СКВУ“, „Меморандум СКВУ до ООН“ різними мовами, спеціальні видання — подарунки від Українського Народного Союзу: брошуру „Українці у вільному світі“ автора цієї статті — українською мовою, і „Українці у вільному світі“ д-ра Володимира Душника — англійською мовою. Одержать також „Програму СКВУ“, квітки на бенкет, на віче в Медісон Сквер Гардені і на український концерт у готелі „Гілтон“. Гості на СКВУ одержать такі ж матеріали, але додатково муситимуть придбати самі квітки на бенкет, віче і концерт.

Голос вільних людей

Перед нами СКВУ — подія велетенської ваги. Автими, потягами, кораблями, літакими поспішають діти матері — України на свою велику козацьку раду. І вже телефонують із закордонних посольств, із амбасад, від урядів вільних держав. До кого телефонують і звертаються? До групи емігрантів, навіть супер — політичних? Ні — до тих, хто говорить вільно від імені 45-мільйонного народу в неволі. Ось чому наша сила — сила Світового Конгресу Вільних Українців.

Сьогодні особливе у магідат: 50 років тому вперше за довгі роки загризло над Києвом. „Ще не вмерла“, а 25 років тому загризло над Україною автоматом УПА. І наші нащадки одного дня скажуть: 50 років тому багато томільйонна вільна українська спільнота устами делегатів СКВУ в Нью-Йорку, під вічним смолоскипом статуту Свободи, заявила Москві і світові: СВОБОДА НЕПОДІЛЬНА! Нехай же громом прогремлять від Австралії до Канади ці слова вільних українських людей, які знають, що імперія — це твори недолужки, а народи — це твори Божі! Леонід Полтава

„Обжинки“ в Бавнд Бруку

З ініціативи Головної Управи Об'єднання Українських Православних Сестричтв парафіальні сестричтва з Де-канатів Нью-Джерсі, Нью-Йорку і Філадельфії улаштували показ нашого старовинного обряду „обжинки“. Показ відбувся 24-го вересня в Бавнд Бруку, в залі Парафії Церкви „Пам'ятки св. Ап. Андрія“. Свято почалося урочистим молебнем, який відбувся о.о.: Протопресвітер Кульчицький, о. Селепина, о. Мицик, о. Желехівський.

Перед молебнем промовляв митрофорний прот. о. Артемій Селепина, про зміст і красу українських обрядів і звичаїв.

Пізніше прибули о.о. Гундяк, Фалько, Форостій, Малех, Новицький з дружинами. Всіх було запрошено до накрытих до перекуски столів у залі, але гостей було так багато, що прийшлося в Бавнд БРУКУ

накривати додаткові. Господарями були п. Кортяк і п. Крис з Трентону. Вітала присутніх, дякувала і провадила програму заступниця Голови Об'єднання пані А. Селепина. Програма почалась з того, що три сестри Катя, Мар'яна і Ліда Сухенки перейшли з відповідними

псісами залю і принесли до головного столу світ, який на Різдва являє собою „Дідуха“, вінок з колосків та інші обрядові речі. Декламували діти молодих батьків панства Трипунів з Філадельфії.

Реферат прочитала референтка культури і освіти Об'єднання Сестричтв п-і В. Драг — про обряди недавнього минулого, до захоплення України більшовиками.

Харчі для трапези привезли Сестричтва з Пасейку, Грінгтона, Трентону — парафії св. Юрія Переможця та парафії церкви Святої Тройці, з Філадельфії церкви св. Покрови. Сестричтво з Картерету дало грішми 25 доларів.

„Обжинки“ відбулися за ініціативою й керівництвом Головної Управи Об'єднання Сестричтв, а дохід призначено на видання Дитячої Енциклопедії „Україна“.

Після показу нашого старовинного обряду „Обжинки“, всі священники пішли до могили бл. пам'яті полковника армії УНР, бузшого настоятеля церкви пресвятої Покрови в Кліфтоні, отця Селепина. Програма почалась з того, що три сестри Катя, Мар'яна і Ліда Сухенки перейшли з відповідними

Алентави, Па.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ ДЕРЖ. ЦЕНТРУ У НР

Дня 8 жовтня на Оселі ім. Ольжича в Лігайті відбудуться збори, якими провадитиме інж. Осип Клісяк. По його доповіді, в дискусії забирали голос: Михайло Голець, д-р Мирослав Чаповський, Василь Лукницький, Іван Медницький, Теодор Музичка та інші. Після дискусії вибрано одноголосно Управу Відділу „Об'єднання Прихильників Держ. Центру УНР“ в такому складі: інж. Осип Клісяк — голова, проф. Василь Каралуп — заст. голови, Михайло Граб — секретар, інж. Василь Каміньський, — скарбник, Андрій Гелетнич — фінансовий реф., Іван Медницький — орган. реф., Теодор Музичка — член Управи. До Контрольної Комісії увійшли: Тарас Боровець-Бульба — голова, д-р Мирослав Чаповський — заст. голови, Теодор Чубенко — член. По закінченні зборів відбуто програмову нараду зі наступними постановами: поширити пропагандну працю в придружаних членах до Товариства Сприяння ДЦ УНР, та збирання національного датку, що є необхідною базою матеріального значення у веденні політичної боротьби ДЦ УНР. за визволення України від московських та польських окупантів; брати активну участь в конструктивних працях, на відтинку політично-громадської єдності та принципово придержуватись церковної засади, що закликає нас до бити ближнього; позитивно зайнятися акцією збирання грошових фондів для відбудування СКВУ; організувати чисельну участь нашого громадянства Околиці Лігай-Вайлі на Світовий Конгрес

Вільних Українців; вислати Делегата від Товариства на з'їзд СКВУ; Товариство Об'єднання Прихильників ДЦ УНР за ініціативою голови, п. Клісяка, внісло резолюцію, що закликає українців в діаспорі сущих до єдності; силою партійної ідеології, силою духа мудрості, широким братньою любов'ю, яка зцементувала б нас усіх в один моноліт, в одну духовно-непереможну силу, вести героїчну боротьбу з окупантами, розумною політичною стратегією до остаточної перемоги. З сильною вірою в Божу поміч напевно здобудемо волю Україні та Суверенну незалежність за куту в тяжкій кайдани народів України. Великий тріумф перед нами!

КОНФЕРЕНЦІЯ КООПЕРАТОРІВ У ЧАСІ СКВУ

Товариство Української Кооперативної, користуючись з того, що на Світовий Конгрес Вільних Українців прибуде поважне число кооперативних діячів з різних країн вільного світу, скликає Конференцію Кооператорів на середу, 15 листопада ц.р. в Нью-Йорку. Рада і Екзекутива ТУК запрошує всіх кооператорів з-посеред делегатів і гостей СКВУ та всіх діючих кооператорів в Америці і в Канаді прибути цього дня в год. 6-й веч. до приміщення Літературно-Мистецького Клубу при 149 Second Avenue, між вулицями 9-ю та 10-ю. Там, перед таким широким форумом кооператорів будуть висвітлені й обговорені актуальні проблеми, які всіх кооператорів напевно зацікавлять. (В.Н.)

Ярмарок СУА в Нью-Йорку

Ярмарок 83-го Відділу Союзу Українок Америки, відбудеться 19-го листопада в Домі Ветеранів, 33 схід 7-ма вулиця, від 9-ої до 3-ої години.

Ярмарок своєю оригінальністю вступив в ряди традиційних подій нашого міста. Відзначається він тим, що присвячений дітям.

Ціль праці членок 83-го відділу, є — це кожним можливим способом затримати та закрити в українській душі наших дітей. Відділ влаштує свята, курси народних танків для хлопців, щорічну диточу лінійку та провадити гурток книголюбів.

Цій справі служить і ярмарок відділу. На ньому будуть речі, які дадуть дітям змогу в щоденній ужитку пізнати та присвоїти собі щось українського. На столах ярмарку пишатимуть ляльки у вишиваних строях, у вишиваних суконках. Будуть вишивані подушки і ковдри до диточих та лялькових візочків, вишивані фаршутки, суконки, краватки, таблички з українською азбукою, гри та книжки.

Ярмарок відбудеться під час Світового Конгресу. Щоб

МОЛОДІ ТАЛАНТИ ПІД ЧАС СКВУ

Під час Світових Сесій Українських Жіночих Організацій, що їх влаштує СФУЖО, відбудеться в середу, 15-го листопада ц.р., в готелі Статлер Гілтон бенкет, мистецьку програму якого виконують молоді таланти:

Наталія Худий
класа співуБіра Маслович
класа малюванняХр. Петрівська
класа фортепіануГалія Сарач
віолончеляМ. Леськів
арфаКірка Шчєк
класа балетуХр. Сливовська
мист. словоТ. Зазуля
класа балету

Пам'яті приятеля

На українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж., зійшлась родина й друзі покійного Миколи Юдаки, які за українською традицією прийшли помолитися в сороковий день до кінця свого короткого життя. Опинившись тут у вільному світі, завжди брав активну участь у церковно-й і суспільно-громадському житті української громади, найбільше своєю любов'ю й працею локійний присвятив для ОДУМ-у. Тому о. Мелех запропонував збірку між присутніми на ОДУМ. Збірку перекладає пані Настя Фурманець і Люба Шевченко, зібравши 62 долари на поштові одумівської оселі, ким він був обдарований Богом і які йшли незрозуміло впродовж його патрістичних почуваннями. Покійний, не звертаючи на жак московсько-совєтського п'єчла залишався патріотом своєї нації до кінця свого короткого життя. Опинившись тут у вільному світі, завжди брав активну участь у церковно-й і суспільно-громадському житті української громади, найбільше своєю любов'ю й працею локійний присвятив для ОДУМ-у. Тому о. Мелех запропонував збірку між присутніми на ОДУМ. Збірку перекладає пані Настя Фурманець і Люба Шевченко, зібравши 62 долари на поштові одумівської оселі, ким він був обдарований Богом і які йшли незрозуміло впродовж його патрістичних почуваннями. Покійний, не звертаючи на жак московсько-совєтського п'єчла залишався патріотом своєї нації до кінця свого короткого життя. Опинившись тут у вільному світі, завжди брав активну участь у церковно-й і суспільно-громадському житті української громади, найбільше своєю любов'ю й працею локійний присвятив для ОДУМ-у. Тому о. Мелех запропонував збірку між присутніми на ОДУМ. Збірку перекладає пані Настя Фурманець і Люба Шевченко, зібравши 62 долари на поштові одумівської оселі, ким він був обдарований Богом і які йшли незрозуміло впродовж його патрістичних почуваннями. Покійний, не звертаючи на жак московсько-совєтського п'єчла залишався патріотом своєї нації до кінця свого короткого життя. Опинившись тут у вільному світі, завжди брав активну участь у церковно-й і суспільно-громадському житті української громади, найбільше своєю любов'ю й працею локійний присвятив для ОДУМ-у. Тому о. Мелех запропонував збірку між присутніми на ОДУМ. Збірку перекладає пані Настя Фурманець і Люба Шевченко, зібравши 62 долари на поштові одумівської оселі, ким він був обдарований Богом і які йшли незрозуміло впродовж його патрістичних почуваннями. Покійний, не звертаючи на жак московсько-совєтського п'єчла залишався патріотом своєї нації до кінця свого короткого життя. Опинившись тут у вільному світі, завжди брав активну участь у церковно-й і суспільно-громадському житті української громади, найбільше своєю любов'ю й працею локійний присвятив для ОДУМ-у. Тому о. Мелех запропонував збірку між присутніми на ОДУМ. Збірку перекладає пані Настя Фурманець і Люба Шевченко, зібравши 62 долари на поштові одумівської оселі, ким він був обдарований Богом і які йшли незрозуміло впродовж його патрістичних почуваннями. Покійний, не звертаючи на жак московсько-совєтського п'єчла залишався патріотом своєї нації до кінця свого короткого життя. Опинившись тут у вільному світі, завжди брав активну участь у церковно-й і суспільно-громадському житті української громади, найбільше своєю любов'ю й працею локійний присвятив для ОДУМ-у. Тому о. Мелех запропонував збірку між присутніми на ОДУМ. Збірку перекладає пані Настя Фурманець і Люба Шевченко, зібравши 62 долари на поштові одумівської оселі, ким він був обдарований Богом і які йшли незрозуміло впродовж його патрістичних почуваннями. Покійний, не звертаючи на жак московсько-совєтського п'єчла залишався патріотом своєї нації до кінця свого короткого життя. Опинившись тут у вільному світі, завжди брав активну участь у церковно-й і суспільно-громадському житті української громади, найбільше своєю любов'ю й працею локійний присвятив для ОДУМ-у. Тому о. Мелех запропонував збірку між присутніми на ОДУМ. Збірку перекладає пані Настя Фурманець і Люба Шевченко, зібравши 62 долари на поштові одумівської оселі, ким він був обдарований Богом і які йшли незрозуміло впродовж його патрістичних почуваннями. Покійний, не звертаючи на жак московсько-совєтського п'єчла залишався патріотом своєї нації до кінця свого короткого життя. Опинившись тут у вільному світі, завжди брав активну участь у церковно-й і суспільно-громадському житті української громади, найбільше своєю любов'ю й працею локійний присвятив для ОДУМ-у. Тому о. Мелех запропонував збірку між присутніми на ОДУМ. Збірку перекладає пані Настя Фурманець і Люба Шевченко, зібравши 62 долари на поштові одумівської оселі, ким він був обдарований Богом і які йшли незрозуміло впродовж його патрістичних почуваннями. Покійний, не звертаючи на жак московсько-совєтського п'єчла залишався патріотом своєї нації до кінця свого короткого життя. Опинившись тут у вільному світі, завжди брав активну участь у церковно-й і суспільно-громадському житті української громади, найбільше своєю любов'ю й працею локійний присвятив для ОДУМ-у. Тому о. Мелех запропонував збірку між присутніми на ОДУМ. Збірку перекладає пані Настя Фурманець і Люба Шевченко, зібравши 62 долари на поштові одумівської оселі, ким він був обдарований Богом і які йшли незрозуміло впродовж його патрістичних почуваннями. Покійний, не звертаючи на жак московсько-совєтського п'єчла залишався патріотом своєї нації до кінця свого короткого життя. Опинившись тут у вільному світі, завжди брав активну участь у церковно-й і суспільно-громадському житті української громади, найбільше своєю любов'ю й працею локійний присвятив для

4-та Сесія Ради Гетьманського Руху

Від 2 до 4 вересня відбулася у Дітроїті, в домі Укр. Політичного Клубу, 4-та Сесія Ради Гетьманського Руху. Прибули члени Ради із 31 штату — Нью-Йорку, Філадельфії, Шикаго, Дітроїту, та з Канади — Монреалю, Торонто, Віндзора. З дальших місцевостей США, Канади та Європи й Австралії — члени Ради надіслали свої уповноваження. Сесія відбулася в приватності 30 учасників на всіх 38 членів Ради.

Сесію відкрив Голова Президії Ради ГРуху — полк. А. Кмета, а Державницьку молитву провів полк. М. Чечний. На заклик Голови Президії Ради Пленум вшанував пам'ять членів Ради, які відійшли у вічність.

Слово перед нарадами виступив Голова Президії Ради полк. А. Кмета, провідник думками якого були: відновлення дії ГРуху перед Верховним Керманієм ГРуху і Високістю ЯВІП-Гетьманівською Службою, гармонізації праці Вищих Органів ГРуху та зберігання чистоти ідеологічних настанов ГРуху.

Він же зачитав від Верховного Керманія ГРуху привітання для Пленуму 4-ї Сесії Ради.

Під час Пленуму працювали обрані Комісії. Пленумом проведена обрана президія: проф. М. Овчинник — голова, інж. М. Г. Боляр — заступник-голова, М. Корольшин — секретар. Голова президії Пленуму проф. М. Овчинник виступив з привітанням для Верховного Керманія від 4-ї Сесії Ради ГРуху.

Згідно з порядком нарад Пленум заслухав звіт про 2-річну працю Президії Ради

та Управи ГРуху. Звіт давали: Голова Президії полк. А. Кмета, за секрет. Президії — проф. А. Москаленко, від Конгр. Комісії — посол В. Сейда. Від Управи: голова ради. Д. Левчук, секретар — інж. В. Вакуловський та від референтур: довищих зв'язків — інж. В. Базилевський, інформаційної — проф. М. Пасіка, організаційної — д-р В. Коваль. Від Вищого Орг. Суду — проф. В. Гришко — словами: "не було справ".

Слово перед дискусією над звітами виступив голова Ідеологічної Комісії проф. В. Гришко. Пленум прийняв рішення в Статутній Схемі ГРуху. Присвячено особливу увагу Світовому Конгресові Вільних Українців, схвалено за пропозицією Гетьманського Організаційного (УГОАМЕРИКА) і СГДКанади) поправки до матеріалів СКВУ, та прийнято постанови, які будуть видані друком.

Обговорено питання організації Кооперативу, відносно Гетьманом Павлом 1918 року.

Пленум висловив багаторазового перегляду пройденої праці та планування діяльності ГРуху в майбутньому, в дусі висловлених побажань Верховним Керманієм — стояти непохитно в змагу за нашу Державу для нашого Народу".

За Президію Пленуму 4-ї Сесії Ради ГРуху: проф. М. Овчинник

голова
інж. М. Г. Боляр
заст. голови
М. Корольшин
секретар

Когова, Н. И.

ПАРОХІЯНИ ВІТАЮТЬ НОВОГО ПАРОХА

В неділю, 29 жовтня українська громада м. Когова, Н. И., була свідком небуденного свята — привітання нового пароху місцевої української католицької церкви св. Петра Павла Всесес. о. Володимир Андріушків, доведення ньюйоркського декана і пароху церкви св. Духа в Брукліні.

В святочному обіді, що відбувся з цієї нагоди в аудиторії Кенніс Меморіал Академії, взяло участь 10 священників та коло 400 парохів і гостей. Свято відкрив голова "Ділового Комітету" інж. Роман Ракочий і попросив о. дек. Богдана Волошина проповісти молитву. З коротким словом привітання в українській і англійській мовах виступили інж. Р. Ракочий і голова Церковного Комітету, д-р Дмитро Мереско, який був тодішнім парохом на цьому об'їзді. Особливо зворушливим було привітання о. парохом діточками місцевої української парохіальної школи, які вручили йому китицю рожи. Місцевий церковний хор під управою п. Я. Росляка Вілеса відспівав "Многія літа" та декілька пісень.

Д-р Дмитро Мереско представив почесних гостей, між ними — особистого представника ВПресвітеріального Кир Йосифа Шмондіка, Всесес. о. монс. Климентія. Прийму, що привітав о. парохом від імені Сентфордського Владика. Глибоко змістом і оригінальною формою промови виступив Всесес. о. л. (І. К.)

Українська Парохіальна Школа в Гартфорд, Конн.

Шкільна дружина кошиківки в Гартфорд, Кон. У першому ряду (зліва): Л. Зелез, Р. Коваль, О. Кузьма, З. Салецкий, М. Петрицький. У другому ряду (зліва): П. С. Грогос, Ю. Кінах, Л. Оприско, С. Грогос, Е. Перун, В. Крамар та д-р Р. Романішин

Українська еміграція від початків свого поселення на американській землі дає доказ вірності і любові до всього, що рідне, до свого народу й культури та своєї Церкви.

Признання належить тим першим гартфордським піонерам, які серед несприятливих умов створили українське життя.

З приходом нової еміграції наша громада взялася до дальшої праці. За Божою поміччю ми збудували гарну церкву, кілька літ пізніше школу і гарну школу, а минулого року Український Народний Дім. Тепер українська громада в Гартфорд, маючи все потрібне, починає розвивати працю на кожній ділянці.

Батьки свідомі того, що за зиховання дітей несуть вони відповідальність перед Богом, перед Батьківщиною, та своїм сумлінням. Їх діти належать українському народові, та що вони мають обов'язок працювати для нього і боротися за нього.

Роман Романішин
Управитель школи

Твін-Сіті, Мінн.

ПРАВОСЛАВНИЙ ДЕНЬ

Осін. Вершок півної природи і започаткування нового циклу життя, що прокинується повністю — весною. А у нас на цей час припадає таке прекрасне свято — Свято Покрови Божої Матері. Чудове свято, яке з великими урочистостями відзначається з давнини в Україні нашим народом. І в нашій невеличкій громаді в Твін-Сіті (Ст. Пол, Міннеаполіс) у цей день була урочиста відправа і Святопокровська, і Православного Дня.

Православна Церква св. Володимира і Ольги в Ст. Пол простора і гарна — в ній і відправлялась Служба Божья. Дві парафії, як одна велика родина, відсвяткували цей урочистий день: Парафія св. Юрія Переможця і парафія св. св. Володимира і Ольги. З'єднавши хор, підготований диригентом Церкви св. Юрія, добре проспівали усю Службу Божу, виключаючи Оце Наш, бо його проспівали дві парафії наших шкіл обох церков.

Після Служби Божої в трапезній був обід, приготований сестрицями обох Парафій. Виступали із словом посланник Міннеаполісу та інші.

В поворотній дорозі з В'єтнаму — президент США Гюберт Гомфрі зупинився в Малайзії. На фото: Гомфрі сидів черевиком перед входом до національної монети в Куала-Лумпур.

мистецька програма, а діяльність виступом молодих бандуристів.

Гарно пройшла у нас День Свято-Покровський. Був він поєднаний з привітанням і поздравленнями, висловленими нашою Отцею з нагоди дня його народження. Була влаштована нашою парафією виставка хліборобських виробів, присвячену переважно ритуальному печеню.

Яка глибока символіка у цих наших святкуваннях! Це ж бо наша прадавня Україна вілена в цю глибоку віру і пошану до Божої Матері і до статочного хліборобства. І хліб у нашій Батьківщині — не просто їжа, а хліб у нас сьятий.

День залишив у душах всіх нас світлу радість і давно відсутній спокій.

Ніна М.

УКРАЇНЦІ КЛІВЛЕНДУ ДОПОМАГАЮТЬ ДІТЯМ У БРАЗИЛІ

Прудентопіль. — Підтримку українським дітям в Інституті св. Ольги, що його ведуть катехити серця Ісусового, виховуючи дітей в дусі рідної культури, подають українці м. Клівленду в ЗДА. Місячне утримання дитини коштує приблизно 15 дол. в Ін-ті св. Ольги, і так Відділ США ч. 33 посилав свою поштову утримання однієї сироти-дитини, таку ж суму щомісяця посилав п.ні Степанія Шевчук, дві стипендії надіслав Т-во "Самоміч". Таку ж стипендію створила Марійська Дружина ім. св. Ольги у Філадельфії.

ЖУРНАЛ "УКРАЇНА" — ЗА НАЗВОЮ

Делати го частіше київський журнал "Україна" приващує свої сторінки Росії, Ленінград, російським пісням, культурі. Найновіше число з жовтня має на обкладинці кольорову репродукцію пам'ятника російському поету С. Пущініну, який очорнював Гетьмана Івана Мазепу. На пам'ятнику напис: "Пущініну — український народ", і стоїть він... у Києві. Інші сторінки присвячені М. Шолохову, Ленінові, Черкасову, Бурдюкову, і подібним, а на сторінці 22 надруковано з нотами пісню для української молоді: "Обнімаю тебе", слова Добронравова, музика Пахмutowой.

Пленарне засідання ТУН-у в Шикаго

Члени Ради й Екзекутивні Товариства Української Кооперативної організації зібралися 7-го жовтня в Шикаго для обговорення актуальних справ. Прийняти були: голова Ради ТУН-у д-р. О. Плесевич (Шикаго), його заступник д-р. М. Яремко (Клівленд), секретар інж. Д. Григорчук (Шикаго) і член інж. М. Хроноват (Клівленд), голова Екзекутивної д-р В. Шкудор (Дітроїт), його заступник д-р В. Несторчук (Нью-Йорк) і д-р. Р. Мшиць (Шикаго) та секретар інж. В. Несторчук (Дітроїт). Не було членів: О. Стельмаха, який оправдався (Балтимор), і д-р. В. Мороза (Бюффало).

Зібрані ствердили велике пожвавлення в рості наших Кредитивок, укладах і в позичках. Щораз більше їхні члени сягають за дрібним кредитом. Можливості крадія праці зарисовуються перед ними в ближньому часі, коли федеральний уряд злібералізує кооперативний статут по думці запропонованих законів. Два з тих факторів, що дозволяють особам, які входять до завоюючих органів, позичати у власній кооперативі до 5 тисяч дол., а кредитівкам, заснованих до 1961 р. дали право позичати гроші, також правним особам, а не тільки фізичним. Ще важливішим

змін можна незабаром очікувати: продовження сплати моргеджів поза 5 років (платять навіть до 30 років), поменшення влат до резерви з 20% на 7%, плачення вкладчикам дивіденди кожного кварталу тощо. З'їзд обмірковував спосіб, як найкраще зв'язувати ТУК з його членами - Кредитивками. Справа в тому, що обійняти не зовсім сповняють свою службу, с Кредитивки, які не виявляють до них належної уваги. Тому вирішено, щоб голова Ради, і Екзекутивні ТУК-у, відвідали 7-13 листопада наші Кредитивки. Крім того, заплановано Ширшу Конференцію на сході в місяці грудні з представником Бюро Федеральних Кредитивок Юні в Вашингтоні, щоб попрацювати його з нашими проблемами. Для налагодження співпраці з нашою кооперативом в Канаді, Англії, Австралії і Англії визначено необхідні пороби негали зв'язки та діставати від них фінансові згодиження. Обговорено і участь наших кооператорів у Світовому Конгресі Вільних Українців, до якого поставала була вповні позитивна. Наша кооперативна повинна там сказати своє слово, а для цього є бажана якнайбільша участь в представництві у СКВУ.

В. Несторчук

Платівка колядок і щедрівок Капелі Бандуристок

Капелі Бандуристок, Дітроїт

Цього року Капелі Бандуристок СУМА в Дітроїті під керівництвом керівництвом Петра Потопення відзначає 10-ту річницю існування. Як на нашу еміграційну умову, не надто сприятливі для діяльності нашого мистецтва, це доводилося долати. Він був для Капелі шляхом непруженого зусилля і мистецького керівника і капелі, як також в не меншій мірі її адміністрації. Хоч склад її постійно мінявся, її мистецький рівень з кожним роком зростає завдяки творчому зусилля диригента, зростові голосового уду с коналення співаків, притягуючій силі нашого мистецького інструменту-бандури, що доповнює молоді душі чаром свого звуку і гармонії.

Понад 100 самостійних концертів і виступів перед своїми і чужими — це наші умовини дійсний тріумф української пісні. До цього він це багачений виданням двох платівок з репертуару Капелі. Як завершенням цього пройденного етапу, Капелі наспівала платівку колядок і щедрівок, яку можна

Зустріч українських інженерів

Українське Технічне Т-во Канади і Т-во Українських Інженерів Америки вирішили на спільному засіданні своїх представників заініціювати Зустріч Українських Інженерів вільного світу, в рамках Світового Конгресу Вільних Українців. До участі в Зустрічі запропоновано запросити всі Українські Технічно-Інженерні Товариства та окремих інженерів із усіх частин вільного світу.

В дніх від 13 до 20 листопада 1967, наші товариства включаються в загальну програму СКВУ. Дня 16 листопада, о год. 6:30 вечером відбудеться в приміщенні Українського Інституту Америки при 2 Іст 79 вулиці в Нью-Йорку Зустріч Представників Інженерів та запрошених гостей, на якій вони обміняються інформацією про діяльність інженерів у різних

"Запорожець за Дунаєм" в новому музичному оформленні в Нью-Йорку

Вистава "Запорожець за Дунаєм" ньюйоркським Оперним Ансамблем напередодні СКВУ стала спонукою до посиленої праці над можливістю зразковим виведенням цієї нестерпної комічної опери, що своїм музичним яскравим доміном країнним зразком того жанру у світовій музичній літературі.

Ідуть численні проби з солістами, хором, оркестром, танцювальною групою. Чимало новинки у постанові опери, назначеної на неділю 12 листопада н.р. буде її зовсім нова оркестрація, зладжена музичним керівником Оперного Ансамблю, молодим композитором, Ярополком Ласовським. С. Гулак-Артемовський, пишучи музику до свого твору, до якого ми зворушалися на стилі Росії та Моцарта. Своєю музикою він не оркестрував. Коли виявилася потреба ставити "Запорожець" в супроводі симфонічної оркестри, то до речі оркестрації капелі майстрові К. Лядову. Своєю оркестрацією Лядов зладив повну симфонічну оркестру. Вийшла вона в нього

Свою працю над оркестрацією "Запорожець за Дунаєм", як заявляє Я. Ласовський, дедують найбільш твориві нашої еміграції історичної ваги Світовому Конгресові Вільних Українців.

Н. Н.

Українська радіогодина в Честері передає двома мовами

Честер, Па. — Українська радіогодина, яку з нагоди двох Відділів ООСЧУ, в Честері та у Вільямсвілі, Н. Дж., провів молодий інж. Андрій Забродський, вступив в другий рік свого існування. Щосуботи від г. 11 до 11:55 українці та американці тих міст, як і Філадельфії, Балтимору, Трентону, слухають через висильно Даблю-Ікс-Юр передовіччя-коментарі до подій, відзначування українських історичних дат

Наслідки конкурсу на твори для школярів та молоді в Австралії

Наприкінці минулого року СУОА (Союз Українських Організацій Австралії) ухвалив проголосити Конкурс на твори для дітей шкільного віку та молоді. Організацію та проведення конкурсу "допомогли" Литературно-Мистецькому Клубові Мельбурну разом з філією ОУМ "Слово", які історично жорі і проголосили Конкурс.

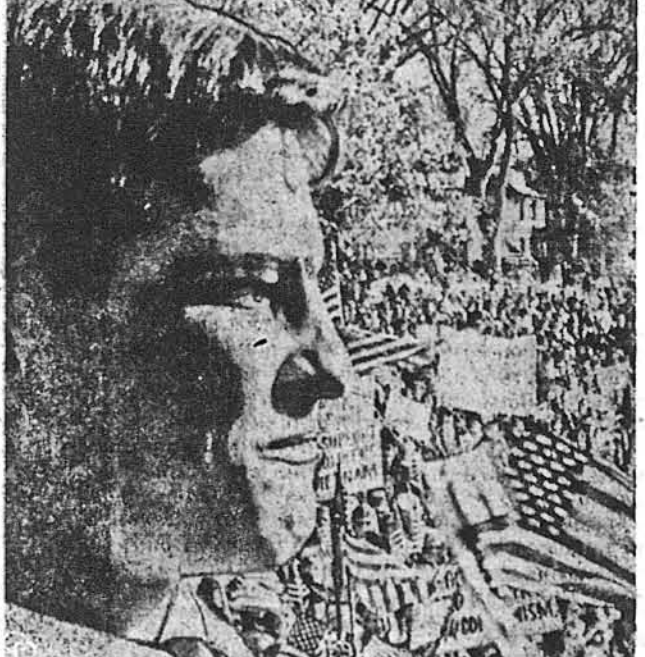
У суботу 23-го жовтня на сьомому загальному засіданні Жорі обговорили всі надіслані твори й оголосили наслідки Конкурсу. Всього надійшло 10 манускриптів, з яких 5 — з Америки, 2 — з Канади, 2 — з Австралії і один з Франції. Першою нагородою по 100 доларів присуджено за повість "Сотник Тарас Нечай" під гаслом "Іван Грива" та за оповідання "Королева" під гаслом "Кропива". Третю нагороду в 50 доларів присуджено за повість "Камінь дорогий" під гаслом "Копито". Крім цього, відзначено оповідання "Степ" під гаслом "Іосип Сирій".

Після відкриття конвертів виявлено, що автор повісті "Сотник Тарас Нечай", с. неможливе до здійснення і тому належить їй призначення за плекання того, що на Батьківщині окупант забороляє.

Н. Н.

ПАМ'ЯТНИК ПРОФЕСІОНАЛЬНОМУ РЕВОЛЮЦІОНЕРОВІ

У м. Донецьку до війни стояв пам'ятник Артемові — справжній прізвище А. Сергєєва, який очолював московські загони контрреволюції в боротьбі проти влади Української Народної Республіки. Під час війни пам'ятник було знищено. Тепер з його встановлено пам'ятник "професійному революціонеру" Артемові, як його називав "Радянська Україна" 28 жовтня.

Пол Крістофер (зліва), учень середньої школи, обурений демонстраціями американських "патрістів" проти війни у В'єтнамі, організував у Вейкфілді, Масс., масову маніфестацію за підтримку уряду ЗДА й американських воєніків, що обороняють свободу Південного В'єтнаму. На заклик Крістофера в маніфестації взяло участь 25 тисяч осіб.

Нове число "Українського Історика"

Мюнхен (Р. Д.) — Нове число "Українського Історика" (1-2, 1967), історичного квартальника Українського Історичного Товариства, виповнює наступну працю: Любомир Винар — Галицька доба Михайла Грушевського, 1894-1914, Михайло Ждан — До питання про залежність Галицько-Волинської Русі від Золотої Орди, Олександр Домбровський — Рання історія України в ідеологічному навісвітленні совєтської історичної науки, Біографія: Василь Омелченко — Рід Полетик, Геральдика: Роман Клименко — Герби міст Поморя, Місцеллянея: Михайло Сремів — Нове про Івана Мазепу, з архіву: Петро Ісав — Недруковані листи Івана Франка і Лілі Шрага до Євгена Олесьницького, Ін Меморіаль: Любомир Винар — Іван Крип'якевич, Наукові Конференції: Ігор Камешицький — Другий Національний Конгрес американських славів-

тів". Дискусія і полеміка: Василь Прохота — Уваги до праці М. Стахова "Україна в добу Директорії УНР". В рецензійному відділі появились критичні бгляди Олександра Оглоблина, Лева Шанковського, Іллі Витановича, Б. Биковського і інших співробітників "Українського Історика". Крім цього в журналі багата наукова хроніка і відділ бібліографічних нотаток. Наступне число журналу буде присвячене 50-літтю Української Державності.

Треба підкреслити, що "Український Історик", як одиниць наш історичний журнал у вільному світі, заслуговує на всебічну підтримку української громади у вільному світі. Річна передплата виносить п'ять доларів. Передплату на журнал слід надіслати на таку адресу:

"The Ukrainian Historian" P. O. BOX 261 Bowling Green, Ohio 43402

ПЕРШИЙ СВІТОВИЙ КОНГРЕС УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО СТУДЕНТСТВА

Український Інститут Америки, 2 Схід 79-та вулиця, Нью Йорк, Н. Й.

10, 11, 12-го листопада 1967 року

СТУДЕНТСЬКЕ СЛОВО

ПРОГРАМА

СВІТОВОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО СТУДЕНТСТВА (СКУВ) 10, 11 і 12-го Листопада 1967 р.

Український Інститут Америки
2 Схід 79 вулиця
Нью Йорк, Н. Й.

П'ятниця 10-го листопада 1967 р.

год.
6.00 — Ресстрація

Субота 11-го листопада 1967 р.

- 9.00 — Продовження ресстрації
- 11.00 — Відкриття СКУВ — Богдан Футей, голова Організаційної Комісії СКУВ
- Молитва
- Свѣрдження присутності
- Покликання Президії СКУВ
- Прийняття програми і правил СКУВ
- Покликання Конгресових Комісій (Мандатної, Вибірчої, Статутної, Резолюційної, Пресово-видавничої, Бюджетної)
- 12.45 — Обідня перерва
- 1.45 — Усні і письмові привітання
- 2.45 — Доповіді: „Українське студентство на Україні“ — Юрій Кульчицький, президент СУСТА, „Стан українського студентства в діаспорі“ — Любомир Жила, президент СУСК
- 3.45 — Загальна доповідь про діяльність ЦЕСУС — Євген Гановський, президент ЦЕСУС
- 4.15 — Інформація про студентські організації — учасників СКУВ
- 5.15 — Запити і дискусія
- 6.00 — Звіт Статутної Комісії (перше читання проекту статуту ЦЕСУС)
- 6.30 — Закриття першої частини Конгресу
- 8.00 — Товариська зустріч-привітання, мистецька програма, вечірка. В мистецькій частині виступить Володимир Луцький, теніс і бандурист з Лондону, Англія, Дипломант консерваторії св. Сецілії, Рим, Італія.

Неділя 12-го листопада 1967 р.

- 9.00 — Участь в Богослуженнях
- 10.00 — Праця Конгресових Комісій
- 12.00 — Звіт Мандатної Комісії
- Звіт Вибірчої Комісії
- Звіт Статутної Комісії
- Звіт Пресово-видавничої Комісії
- Звіт Бюджетної Комісії і прийняття бюджету ЦЕСУС
- Звіт Резолюційної Комісії і прийняття резолюцій, заклик до українського студентства в Україні, українського студентства у вільному світі та меморіалу.
- 3.30 — Евентуалії (різне)
- 4.15 — Молитва
- Український Національний Гімн
- 4.30 — Закриття СКУВ.

ЗАКЛИК ДО УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА КАНАДИ І АМЕРИКИ

Дорогі Студенти!
Напередодні Світового Конгресу Українського Вільного Студентства звертаюсь до Вас та закликаю взяти активну участь в тій першій, такій важливій для студентів, події! Як знаєте, підготовка до СКУВ ведеться вже понад сім місяців. Вкладено в цей наш, світового масштабу, почин багато енергії, праці та зусиль. Тепер прийшла пора на Вас, на загальне студентське членство, яке дало нам мандат здійснити Світовий Конгрес Українського Вільного Студентства. Не зведіть нанівець це спільне зусилля українських студентів Америки, Канади, Європи, Австралії та Аргентини. В П'ятдесятіліття Української Національної Революції та Відродження Української Державності і в 25-ліття Української Повстанської Армії, докажіть нашу солідарність з тими, які нам протоптали шлях. Докажіть нашу зрілість та нашу готовність іти тими шляхами. Не забувайте, що Перший Світовий Конгрес Українського Вільного Студентства підготували Ви! Тому, як могутньо та успішно відбувся цей Конгрес — залежить від Вас!

Із студентським привітом,
Любомир Жила, Президент СУСК
Юрій Кульчицький, Президент СУСТА

СТАРІ ГОРИЩИКИ

Старий дядько оповідав мені про те, як наші емігранти з Європи у світ виїжджали. В Ульмі у дядька був знайомиць, що вже здавна підготувався до виїзду. Ото ж, коли прийшла пора ізати в порт, Гриць з мішками мішками своє надбане добро виніс та ще малих хлопчаток покликав на поїзд.
Вовел дядько Гриця: „Поклич, Грицю, із зайвим багажем возитись“. А Гриць все ні та й ні. Задивився Грицько носив, виніс, пакував, перепакував, аж нарешті наладував своє добро на корабель, й рушив через океан переправлятися. Гриць ще й весло затопив. Нехай, мовляв, корабель погне тонути, тоді Гриць покаже їм, як це на воді давати раду. Показав він штуку, що і в Дністрі виправляв.
Лижо, випадок нещасливий! Гриць першого ж дня ліж у ліжку і вірно пильнував весла та мішка з горішками в кутку. Не дуже то він хотів їсти; лише гай пив та зими компреси до гола прикладав. „Уж, погано“, — признався на третій день Гриць Дядькові. „Я в Дністрі і плавав, і веслував, а ніколи так не ослабав!“
Врешті пригнали емігранти до Нью Йорку. Закутані тепленько, зустрітали грудневу днину. І

ОСТАТОЧНІ РІШЕННЯ НА СВІТОВИЙ КОНГРЕС СТУДЕНТСТВА

На останніх засіданнях Комісії СКУВ 7 жовтня 1967 р. зроблено остаточні плани проведення студентського Світового Конгресу. Конгрес, що відбуватиметься в Українському Інституті Америки, розпочнеться в п'ятницю ресстрацією і триватиме до неділі. На засіданні представники узгодили президію Першого СКУВ, до складу якої ввійшли: Богдан Футей, Голова Організаційної Комісії СКУВ, як передодник, Христина Кульчицька та Михайло Герещ, секретарі. Заступниками будуть головні усіх створених союзів та головні центральних ідеологічних і конфесійних товариств.

Управа ЦЕСУС-у

Над точкою, що узгоджує вибір делегатів, які мають право увійти до Управи ЦЕСУС-у, дійшло до голосування. Було два внески в цій справі. Один внесок, Голови Е. Гановського, який обстоював, що головою ЦЕСУС-у може бути кожний делегат, якщо він є також членом створеної студентської організації, а членом Керівних Органів може бути кожний делегат. Протиставив пропозицію внесла Лариса Янів, а це — президент Зовнішніх

Вирішено, що Конгрес вестиметься за правильним, що його має приготувати Голова ЦЕСУС-у Е. Гановський. Цей правильний та рішення Комісії СКУВ будуть напрямками Конгресу до часу, коли Конгрес та посилення ЦЕСУС не затвердить нового статуту.

Тому, що було багато запитань на засіданні з управи статуту, поправок, узгодили Комісія, була одержана до

ТЕЧІ СТУДЕНТСЬКОЇ ДУМКИ В СВІТІ ТА ЦЕСУС

На одній із семінарів на Конгресі ЮСНКА цього року відбулась дискусія про міжнародні студентські організації. Пан Лікема, представник Секретаріату „Інтернаціонал Студент Конференції“, зробив короткий перегляд „організованого студентського життя в світі“. В 1946 році, негайно після війни, студенти і скитальці із Східної Європи організували міжнародний студентський рух під назвою „Інтернаціонал Юніон о Студентс“. Цю організацію, однак, інфільтрували комуністи та НКВД. Отож, в спротив тому — в 1950 році студенти створили „Інтернаціонал Студент Конференції“, ІСК.

Від часу заснування в ІСК проявилися різні впливи. Впродовж багатьох років студенти брали активну участь у політиці „холодної війни“, тим самим проявляючи певні політичні переконання студентського середовища. За останні роки, однак, погляд студентів супроти „холодної війни“ змінився. Більшість студентів в Європі бажано зовсім забути про холодну війну. Вже зараз робляться заходи, щоб створити форум, де всі студенти, не зважаючи на їх політичні переконання, змогли б стрічатись і дискутувати над тим, що їх цікавить.

Гриць — блідий, блідий — з ними. Але мішка з зернами та горішками так нікому не дав. Сам він вірно, заспано і вперто ніс його до контролю. Доходив Грицько до контролю, аж тут випадок неfortunний! Старий мішок прорідся, горішки покотились та й побилися на зеренки! Гриць за горішками бігав, а фотографії знимки Гриць роблять. Ну, та що тут говорити! Не Гриць один привіз старі горішки з собою до Америки. Багато привезли, хог один, добре прикритий лашком в старій валізі, горішки! Приїздивши в Америку, розпакували горішки і на пергони: хто скорше наварить каші! А найбільше горішки привезено для варення громадської саламатки. Це, мабуть, у тяжкій воєнній гаси біда навчила нею борці заступати!

Бідний Грицько поторохив горішки. Але він скоро став кухарем, і йому дали горішки на саламату. Так Грицько вже вісімнадцять років варить громадську саламату. Цікаво, чи й під час Світового Конгресу українці виберуть Грицька кухарем? Він же справжній майстер варити в зеренках горішки! А може в Нью Йорку буде варитись борці у сталеві котлах та газових печах? А Грицько, що він тоді? — Ну, йому мабуть вже час на емеритуру...

Зв'язків СУСТА та делегат СУСТА до Статутної Комісії СКУВ.

Лариса Янів заявила, що її внесок більше підсилює становище створених союзів. Згідно з пропозицією Л. Янів, Голова мусить бути делегатом тільки створеної організації. Членом Керівних Органів може бути кожний делегат, який рівночасно має бути членом створеної студентської організації. Далше аргументував за цим внеском О. Зінкевич, кажучи, що ЦЕСУС завжди мусить фігурувати, називати репрезентуючи українське студентство на світових студентських конгресах, як суто — студентська, а не ідеологічна організація.

Посилення Союзів

Присутні віде — президент СУСТА, Андрій В. Чорнодольський, та Голова Юрій Кульчицький рівнож заявили свою прихильність до внеску Лариси Янів. „Наша ціль є охопити загально — українське студентство в створенні організації“, — заявив Віде — президент А. Чорнодольський. Голова Ю. Кульчицький потвердив заяву свого Віде — президента та додав:

„Цим ми будемо заохочувати зріст українського студентства в лавах організованого українського студентського життя“. Голосування виявило більшість за внеском Лариси Янів. Внесок прийшов голосами чотирьох на два.

Фінанси ЦЕСУС-у

Вирішено, що ще перед Конгресом члени ЦЕСУС-у мають зголосити Мандатній Комісії, до складу якої входять члени Статутної Комісії з головами Лариси Янів, список своїх членів. Делегати вплачуватимуть десять Долларів ресстраційного, а гості — два. Щодо справи фінансів ЦЕСУС-у, Конгрес покличе до життя Бюджетну Комісію, завданням якої буде знайти фінансовий ключ та оподаткування членів. Фінанси на Конгрес збиратимуться інформаційно — Фінансова Комісія, яку очолює Любомир Зовніш, УСГ — Бофало. Ця Комісія вже оподаткувала учасників Конгресу та зайнялася видавничим фондом. Комісія, однак, постійно підкреслювала, що рішення та остаточне слово в усіх справах матиме Конгрес.

СЕМІНАР ПРО СХІДНІЙ ЄВРОПІ

Один семінар на Конгресі ЮСНКА, що відбувся 18 серпня 1967 р., розглядав проблеми Східної Європи. Участь в семінарі брали Андрій Конопальський, делегат з польської амбасад, та Рокжер Пульвер, американський студент, що студіював у Польщі.

З початку семінару п. Конопальський зазначив, що Польща під кожним оглядом — психічним, культурним та духовним — частина Європи. Навіть структура уряду в Польщі подібна до структури урядів Західної Європи, де всі політичні партії репрезентовані в парламенті. Поділ, що тепер існує, тільки політичний і проти волі польського народу. Розбіжність та непорозуміння, що вириваються у Польщі, є вином Римско-Католицької Церкви.

Відповідаючи на питання, чому в Польщі католики українського обряду змушені латинізуватися, п. Конопальський відповів, що це вина держави, а Церкви. Загальний тон п. Конопальського супроти Церкви був критичний, а про кардинала Вишинського казав прелегент, що він хоча й хоче з себе „зробити мученика“.

ПЕРЕД СКУВ ПРИГАДУЄМО!

Громади, які ще того не зробили, повинні, як це було давніше згадано в кореспонденції членів Управи СУСТА, приготувати адресар членства своєї громади та вибрати делегатів на СКУВ. Ключ до вибору делегатів є: один делегат від кожних 25 членів студ. громади. Ці мандати, як і адресар, просимо передати президентові СУСТА ще перед першою сесією Конгресу. Вступ на СКУВ для студентів, не делегатів, становитиме два долари, а для делегатів — десять дол.

Олег ЛИСЯК, мол.

ЧЕРВОНА КОМЕТА

Скляне око сталевого цикльона прокидає промінь життя на дорогу, обрану жалобою дня. Хромові уста грізно регогутуться випарним листом до султана. Скавуділля коліс пробиває зашмершаний шепіт невидимого закруту, заблизком зубів вистрілює, мов куля з рота гадюки. Лишався лиш лагідний шум хвоста округлої, гервоні комети.

липень, 67

СВІТОВИЙ КОНГРЕС УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА

Ще тільки декілька днів ділитиме нас від Світового Конгресу Вільних Українців, а ще менше часу від конгресів, з'їздів і сесій організації і товариств, які його будуть попереджувати.

Слідуючи за опінією, приходиться ствердити, що українська спільнота у вільному світі та, можливо, й український народ на Україні, сподівається дуже багато від Світового Конгресу Вільних Українців, бо приписують йому завдання „українського парламенту“, який у висліді своїх праць мав би дати готові розв'язки і рецепти на цілий ряд питань і проблем, що їх поставило саме життя перед нами. У зв'язку з тим, у багатьох виривають також побоювання, що дехто, покладаючи аж надто великі сподівання на СКУВ, може розчаруватись, коли він дасть можливо дуже загальні ствердження, постанови і напрями, як нам бути і діяти в майбутньому. Інакше воно й не може бути, бо проблеми, які стоять перед нами, є надто складними, і вони, кожна зокрема, потребують насамперед докладного простудіювання, чого очевидно не можна вимагати від СКУВ, який фактично триватиме тільки три дні. Все ж таки треба вірити, що СКУВ буде добрим початком, і його навіть загальні ствердження і постанови значно допоможуть українському суспільству розв'язувати окремі питання в різних ділянках нашого життя.

Позитивним явищем треба уважати те, що з приводу СКУВ цілий ряд наших установ відбувають свої з'їзди чи конгреси, бо вони, будучи присвячені окремим питанням, напевно внесуть багато корисного в ті чи інші ділянки, а СКУВ буде незначним завершенням, синтезуючи висліді праць всіх тих з'їздів, що його попереджують. Можливо, що в майбутньому треба було б в цей спосіб приготувати черговий Світовий Конгрес.

До таких висновків можна прийти на основі підготовки Першого Світового Конгресу Українського Вільного Студентства, який починається в суботу 11-го листопада ч.р. в Нью Йорку та фактично започатковує СКУВ, побіч із Світовою Освітньою Виховною Сесією з ОПДЛ.

На цьому Конгресі, вперше в історії українського студентського руху поза межами нашої Батьківщини, зберуться представники всіх прошарків нашого студентства, можливо, з усіх більших скупчень нашого поселення у світі. Будуть там представники окремих студентських громад і клубів, крайових студентських союзів, як рівнож представники від ідеологічних студентських товариств. Всі вони разом, як речники волі всієї сучасної української студентської молоді у вільному світі, будуть заставляти над життєвими проблемами, які безпосередньо їх зачігають, а саме: яка є доля їх однокласників і товаришів по студіях в Україні та в якій спосіб вони їм можуть допомогти, як представляється стан українського студентства у вільному світі, та як реорганізувати студентську центрально ЦЕСУС, щоб вона якнайкраще могла сповняти свої завдання, а в кінці, намітити напрями праці на майбутнє.

Кожне з цих питань вимагає багато праці не тільки одинично, але й цілих гуртів. Треба було зібрати багато матеріалів і даних, докладно їх простудіювати та поробити відповідні висновки. Для цього було покликано декілька комісій, які, починаючи від Конференції у Вашингтоні, інтенсивно працюють по сьогодні. З присмістю треба ствердити, що всі ці Комісії належно виконали свої завдання, та завдяки їх праці ми можемо прийти на Конгрес приготувані.

У висліді праці Комісії, на Конгресі будуть представлені проєкти звернень до українського студентства в Україні, до українського студентства в діаспорі, проєкт меморіалу до студентства вільного світу, проєкт структуральної перебудови ЦЕСУС-у, напрямки праці на зовнішньому відтинку і в справах студентських видань та резолюції. Коли мова про студентство в Україні, то звернемо особливу увагу на стан його фізичного, духовного, поведіння, морального — більшовицького, окупантського, да, арешти і суди над молодими дітьми культури, вивози української молоді поза межі України, знищення українських культурних надбань, безпощадну русифікацію учбових заведень, а в кінці висловлено симпатію вб'їтій молоді на Україні, яка гордо ставить спротив окупантам в обороні самобутності і національної незалежності українського народу.

Маючи на увазі невідрадний стан на Україні, в заклик до українського студентства у вільному світі звертається увагу на ті завдання, які стоять перед нами, як інтегральною частиною великої української політичної еміграції і цілого українського народу. В зверненні говориться, що набути знання, неважно в якій ділянці, повинно бути не лише засобом для здобуття матеріальної незалежності й вигідного життя, але також як засіб і зброю у боротьбі за свободу нашого народу, бо людина поневоленого народу без ідейного змісту не являє майже жадної вартості для визволення свого народу. Закликається студіювати минуле і сучасне свого народу, його культуру, мову, бо тільки через основне пізнання можна гідно боронити його права.

В меморандумі до студентства вільного світу, в документальний спосіб представлено колоніальний вишкіл України Москвою, зусилля і боротьбу нашого народу за свободу, щоб мовою непереможних актів промовити до сумління керуючих сучасним світом, як також до сумління тих товаришів по студіях, які завтра мажуть вирішувати його долю.

Особливо багато уваги присвячено опрацюванню нового статуту ЦЕСУС-у. Пишлося про те, щоб у праці цієї студентської централі могли взяти участь всі українські студентські об'єднання, залишаючи їм цілковиту автономію на внутрішньому відтинку. Таким чином вони всі творитимуть свого роду Конференцію Українських Студентських Товариств, діяльність якої буде скерована особливо на міжнародний студентський відтинку. Належне місце і ролі визначено нашим ідеологічним товариствам, які до цього часу не брали майже жадної участі в діяльності ЦЕСУС-у, залишаючи при тому найважливішу ролі створеним студентським союзам.

Треба припускати, що з відбуттям цього Першого Світового Конгресу Українського Вільного Студентства розпочнеться новий етап в історії українського організованого студентського руху. Прийдуть нові молоді люди, які переймуть керму студентського життя. Треба сподіватись, що вони докладатимуть всіх старань, щоб не тільки продовжувати працю ЦЕСУС-у, але вони її розбудують і розгорнуть якнайкраще. Передумовою їхнього успіху є всебічна підтримка всього українського студентства, всього українського громадянства. Можливо, ця молода зміна змінить свій стиль праці і методи, як це робили і їхні попередники. Незмінною залишалася і напевно залишиться основна мета, задля чого був створений ЦЕСУС 45 літ тому.

Редакційна Колегія — 1967-1968

Відповідальний Редактор — Люба Коваленко
Заступник — Христина Гордієнко
Адміністратор — Андрій Чорнодольський
Мистецьке Оформлення — Орест Поліщук

УКРАЇНСЬКИЙ БІБЛІОТЕКАР В АМЕРИЦІ

СТОРІНКА Т. У. Б. А.

Роман Борковський

АМЕРИКАНСЬКА ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА І УКРАЇНСЬКА КНИЖКА

Серед друкованої спадщини нашого відомого поета, письменника, публіциста і лікаря Юрія Липи є книжка під характеристичним заголовком „Ліки під ногами“. Ця книжка та її заголовок пригадується завжди мені, коли я думаю про ті культурні можливості й нагоди, що стоять перед кожним мешканцем великого метрополітального осередку в Америці в Нью-Йорку. Тут можливість поглиблення власної освіти та піднесення загального культурного рівня зацікавленої людини просто необхідні. Загально доступні музеї і мистецькі галереї, театри й опера — все це дає змогу черпати цінні пригоди з культурних надбань людства і якоюсь мірою рекомпенсує інші, менш приємні, аспекти життя у великому американському місті.

Серед тих культурних скарбів не останнє місце займають ті, що знаходяться на полицях Публічних Бібліотек: к н и ж к и. З уваги на загальну доступність та безкоштовність користування ними, їх сміло можна назвати парадоксальною Юрія Липи, скарбами під ногами. Ці книжкові скарби стали доступні для найширших кол громадства завдяки тому феномену, що йому на ім'я Американська Публічна Бібліотека. Щоправда і в інших країнах є загально доступні, вільні від оплат за користування, публічні бібліотеки, але вони не можуть рівнятися з американськими, в першу чергу, коли йдеться про раціональну та ефективну обслугу публіки.

Не в завдання цієї статті аналізувати різні аспекти діяльності публічної бібліотеки. Нас тут цікавить один аспект, а саме: Американська публічна бібліотека включася в свої колекції книжок, призначених для вишуканого, також книжки в різних чужомовних мовах, а в тому і в українській. Тут створюються певні пункти стику між публічною бібліотекою й українською громадською, чужомовною ділянкою. Чужомовні відділи, чи просто книжки в американських публічних бібліотеках річ не нова. Але відносно новою є їх функція як заборони проти асиміляційного тиску американського мовного середовища. Це звучить парадоксально, але тим менше є фактом, що на допомогу етнічним групам в їх намаганнях зберегти свій культурний зміст у власних ділянках ім формою може прийти і приходять американська публічна бібліотека. Це стосується зв'язку з персоніфікованим поглядом американського суспільства на позицію і цінність національно-етнічних груп в американському житті.

Американська публічна бібліотека може стати успішним забором і нашого культурного стану посідаючи у новому світі, вона може стати важливим прибічником і місцем розповсюдження української книжки. Чи так воно станеться, це залежить виключно від волі й зацікавленості української громади. Воно повинно знати, як використати для власної цілі можливість, що їй дає американська публічна бібліотека і викресати в себе досить активності та ентузіазму, щоб деякі потрібні речі виконати.

Ми знаємо, що доля української книжки та працівників, які працюють для неї, не легка. Шлях її творців не встелений рожами. Однак, во в Україні, як і на еміграції, але при активній і організованій поставі громади можна той стан у деякій мірі поправити. Конкретно: яка може бути (і частинно вже є) роль українських відділів у публічних бібліотеках?

Думаю, що вони можуть бути дуже помічними в таких справах, як:

1. У справі популяризації та поширення читання українських книжок серед усіх

прошарків української громади. Про важкість читання книжок не приходиться тут говорити. Це й наші предки давно усвідомили. Нам усім напевно пригадується слова старовинного пам'ятника української літератури: „Доброєсть, братіє, почитаніє книжкоє“. Але практично читання книжок, які і багато інших людських дій, залежить від звички. Це дуже корисна і культурна звичка, але така звичка. Дуже часто брак відповідного постачання книжками стоїть на перешкоді формування звички читання книжок. Наші приватні й організаційні бібліотеки не завжди можуть задовольнити наші потреби. Приватні звичайно з браку фондів і місця, а організаційні з браку відповідної і постійної обслуги. Тих браків не має публічна бібліотека.

2. Українські книжки в публічних бібліотеках можуть бути забором української культури в країнах нового поселення, а в слід за тим анти-асиміляційним засобом. Не йдеться тут про якийсь спротив т. зв. акультурації, яка необхідна і в певній мірі побажана; йдеться про збереження культурної цінності власної спільноти. Відречення від них відбувається звичайно під впливом почуття меншвартості, на яке, як стверджено, звичайно терпить перше покоління, народжене на Американській Землі з батьків і мігрантів. Протизабором до того почуття меншвартості може бути тільки ствердження і відчуття рівності власної культури з чужинською. Ідеалом нашої національної групи в Америці повинно бути вяркання двоюмості. Тієї цілі, як не можна красти, сприяють українські відділи в публічних бібліотеках, де українські книжки є поставлені нарівні з англійськими. Особливо треба привчати молоді користатися з обох колекцій.

3. Українські відділи в публічних бібліотеках можуть виявитися додатковим ринком збуту для української книжки у вільному світі. Але при умові поширення мережі тих відділів з активним заангажуванням та співпрацею всього організованого українського громадянства. Ця справа не є виключно у сфері фантазії і мрії, але може стати дійсністю.

Я вважаю, що всім, де є досить українців, щоб організувати українську церковну громаду, з їх досить, щоб організувати український відділ у місцевій публічній бібліотеці та зробити його ефективним і активним частиною бібліотеки. Якщо почитати усі українські осередки на терені ЗДА і Канади, які мають по одній, дві або більше українських громад православної чи католицької церкви, то стане явним, що при широкому, центрально унаправленому русі за українських відділів в публічних бібліотеках, вони такі можуть стати серйозним відборцем українських книжок, видаваних у вільному світі.

Мені здається, що найважливішою перешкодою в цій діяльності, та й не тільки в цій, є наша власна настанова та невдалий стиль громадської праці, що спинає наш ріст. Тому методи нашої громадської праці не завжди відповідають вимогам даної ситуації, часу і місця. В парі з тим іде брак розрізнення, що в нашій праці є більше, а що менше важливе, коротко, брак ієрархії завдань. Найкращим показом того у бібліотечній діяльності буде порівняння числа українських книжок у публічних бібліотеках з числом книжок у моїх наших сусідів. Наприклад, коли порівняти приблизно рівне число українців і росіян у Нью-Йорку, то російських книжок у публічній бібліотеці є приблизно чотири рази більше ніж українських.

З нагоди відзначення 50-ліття смерті Івана Франка відбувся в Нью-Йорку перший раз Виставка української книжки і преси та картин українських мистців під зарядом О. Соколенка від 2-15 травня 1967 р., улаштована окремим підкомітетом з Я. Пастушенком, як головою. Товариство Українських Бібліотеків Америки, Відділ Метрополітаної Округи Нью-Йорку, взяло активну участь в тій виставці та влаштувало окрему виставку ФРАНКІЯНИ, як також беручи участь в доповідях. На фото голова контрольного комісії ТУБА-ВМОНІ д-р Р. Борковський доповідає про „Американську публічну бібліотеку і українську книжку“, яку друкуємо на цій сторінці.

(Йдеться про ту частину, що виповиється додому. Щоб ту пропозицію змінити у нашу користь, потрібно деяких простих і відносно не тяжких до зреагування заходів:

1. Кожний українець чи українка, дорослий чи у шкільному віці, зареєструється у публічній бібліотеці та одержить бібліотечну картку для випозичення книжок.
2. Раз на місяць відвідає український відділ і позичить одну (або більше) українську книжку. В місцевостях, де немає української бібліотеки, поведуть акцію, щоб такий відділ був заснований.
3. Час від часу слід поговорити з бібліотекарем і подати йому конкретні пропозиції та побажання щодо книжок, які повинні знаходитися в українському відділі. Такі пропозиції можна також вписувати в книгу побажань, що є звичайно в кожній бібліотеці.

Виконання того простого, приємного і корисного обов'язку створило б передумову для того, щоб українські відділи в публічних бібліотеках ЗДА і Канади можна було збільшити кількостю нових відділів.

Вкінці хочу ще порушити одну практичну справу, а саме дарування книжок до публічних бібліотек. Читасмо часом у нашій пресі, що українці-мешканці такого-то міста передали до ужитку місцевій бібліотеці закуплені ними українські книжки. Звичайно в тому беруть участь наші громадські організації і товариства. В основному це не погана ідея і часом тим способом можна започаткувати український відділ в публічній бібліотеці. На жаль, буває і таке, що така діяльність людей, які діють з добрих мотивів, не приносить бажаного ефекту. Просто через невідомість ситуації в бібліотеках. Забувається або, неусвідомлюється основна правда, що бібліотека існує для читача. І що книжка, яка лежить невживана в публічній бібліотеці є законним скарбом. Її по якійсь часті викидають, як непридатні і безвартісні товари. Основною бібліотекою є книжка, але цілком з читачем. Без читача бібліотека втрачає своє призначення; вона переміняється в архів. А того в американській публічній бібліотеці не толерують.

Висновок з того простий: українська громада має дати публічній бібліотеці не книжки, але читача і домагатися від адміністрації закуплення книжок.

Всі зацікавлені в цій справі громадські чинники і поодинокі громадяни повинні держати зв'язок з українськими бібліотекарями, яких сьогодні уже багато.

Українські бібліотекарі можуть зробити дуже багато для розбудови українських відділів та поширення української книжки, але при умові, що одержать підтримку від загалу українських читачів. Во так само бібліотекар існує для читача, а не навпаки. Знову ж Товариство Українських Бібліотеків Америки (ТУБА) у співпраці з українською пресою повинно інформувати українську громаду про всі аспекти та розвитку бібліотек частіше.

Роман Ільницький

УКРАЇНСЬКА СЕКЦІЯ СЛОВ'ЯНСЬКОГО ВІДДІЛУ НЬЮЙОРНСЬКОЇ ПУБЛІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ

Українська секція слов'янського відділу НІП нараховує сьогодні близько 5,000 томів. Це поважна колекція наукової літератури, підбіркою жертвними американськими бібліотекарями за часів царсько-російського і цісарсько-австрійського гніту над українським народом і його духовною творчістю. Треба сказати, що збирати українські книжки в тому часі було важче, як російські. До регулярних їх закупів бракувало бібліографічної літератури, на підставі якої можна було б слідкувати за біжучою книжковою продукцією в українській мові. Труднощі спричиняло й те, що українські книжки було важко вивозити поза межі царсько-російської і цісарсько-австрійської імперії. Становище це було ускладнювалось після закінчення першої світової війни, коли українські землі перейшли під панування більшовиків, Польщі, Румунії і ЧСР. Все ж, не зважаючи на ці всі винятково важкі перешкоди, бібліотекарі слов'янського відділу збирали основні твори української дулічної спадщини від найдавніших часів до сьогодення.

Українка в НІП є найповнішою того роду колекцією на території цілої Америки і Канади. Єдина Конгресова Бібліотека у Вашингтоні має більш книжкової фонди з української літератури, виданої після другої світової війни. Особливо цінними в НІП є старші українські періодичні видання з кінця дев'ятнадцятого і початку двадцятого століть. Між ними насамперед треба назвати журнально-серійні видання найстаршої української наукової установи новітніх часів — Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка у Львові. Це товариство засноване в 1873 р. дало величезний вклад у розбудову української науки, вчені, згуртовані в НІП (така його популярна назва), друкували свої праці переважно в його періодичному виданні п. н. „Записки“ і в збірниках поодиноких фахових відділів НІП.

НІП є єдиною книгозбірнею поза межами України, в якій зберігаються всі 173 томи отих названих цінних „Записок“, а крім того вона має також комплекти „Збірника“ філологічної, історично-філософської і математично-природничої секції НІП і 159 чисел „Хроніки“ цього товариства.

Крім того, в українській секції бібліотеки зберігаються 22 томи „Матеріалів до української етнології“, виданих в рр. 1899-1929. Велику цінність колекції з 40 томів „Етнографічного Збірника НІП“ редактованого такими видатними українськими науковцями як М. Грушевський, Іван Франко, Володимир Гнатюк, Іван Колеснік і ін.

Між виданнями НІП на окрему увагу заслуговують „Пам'ятки української-російської мови і літератури“, редактовані Іваном Франком і „Жерела до історії України“

Михайла Грушевського, з яких у бібліотеці зберігаються 22 томи. Поруч з цими виданнями треба згадати ще 15 томів „Українсько-російського архіву“ історично-філософської секції НІП.

Обмежене місце не дозволяє на те, щоб назвати тут і обговорити ще інші періодичні видання Наукового т-ва ім. Шевченка з другої половини 19 і перших років двадцятого століття, але вже й ті назви, які ми подали, свідчать про виняткову цінність української секції НІП. При цій нагоді повідомимо, що Василь Леа, професор американського коледжу в Скрантоні, викінчує свою працю над індексом до всіх періодичних видань НІП і треба сподіватися, що цей індекс з'явиться друком вже в наступному році. Брак такого індексу давав відчуватися в українському науковому світі і план його видання обговорювався серед українських бібліографів десяти років. З його появою можна буде повніше користуватися науковим доробком НІП.

З періодики 19 сторіччя загалом це „Громада“ Михайла Драгоманова, видавана в Женеві 1880-1881 роках, „Літературно-Науковий Вісник“ і щоденник „Діло“, що розпочав своє життя в 1880 р. спершу як тижневик. Цей останній є дорожчим набуток української колекції, приданим в 1956 році коштом великого вкладу грошей і праці. Довгими місяцями йшли розшуки по різних бібліотеках і архівах міста Риму, аж поки вдалося зібрати майже повний комплект цієї провідної газети на західно-українських землях.

Після зайняття Львова Червоною армією в 1939 р. пропали всі архіви „Діла“. Досі невідомо, чи більше-виникий режим зберіг його як цінне джерело до історії України, чи знищив його так, як це зробив з багатьма іншими пам'ятниками української культури.

Не було „Діла“ також у бібліотеках Західного світу. І тому з цілком виправданою радістю бібліотекарі слов'янського відділу НІП з того приводу, що їм вдалося остаточно зібрати всі (крім 3 перших) річники „Діла“ і передати їх у користування сучасним і майбутнім дослідникам українського життя.

Залишаючи публікації західно-українських земель, перейдемо до Всеукраїнської Академії Наук у Києві, що в 1936 р. була перейменована на Академію наук УРСР. В українській секції бібліотеки зберігаються дуже цінні видання цієї Академії з тих часів, коли вона могла ще відносно вільно розгорнути свою наукову діяльність. Це були роки 1923-1930, отже період до великого сталінського терору і вандальського знищення української культури у всіх її виявах. Отож слов'янський відділ має в своїх фондах 99 томів „Збірника“ історично-філологічного відділу Академії (з творами таких учених як Дмитро Багалій, Т. Су-

Українка

В БІБЛІОТЕЦІ
КОНГРЕСУ ЗДА
— ПРАЦЯ АНДРЕЯ В.
ФЕСЕНКА З ВАШИНГТОНУ

Працівник Бібліотеки Конгресу ЗДА та кандидат філологічних наук Київського Університету Андрій Володимирович Фесенко виготовив дисертацію для одержання ступеня магістра бібліотекознавства в Католицькому Університеті Америки у Вашингтоні. Дисертація опієна прихильно проф. о. Вернаром Тілем та Олександром Вороняком, колишнім доцентом Львівського Університету ім. Ів. Франка. Праця має біля 400 стор. машинопису англійською мовою та розподіляється на 17 розділів з картою України, додатками та поясненнями. Вона є наслідком наполегливої праці нашого науковця і важливим для дослідників джерелом українців, яка зберігається в столиці ЗДА, де пишастесь поставлений недовго пам'ятник Тарасові Шевченкові.

В дисертації подана коротка історія України, рад реєстрів бібліографії, включено з цінними довідковими джерелами, як енциклопедії, підручники, окремі курси та лекції. Окремий п'ятий розділ є присвячений українській історії з окремою схемою розподілу в українських аспектах може перший раз в англійській мові, як Київська Русь та Галицько-Волинський держави IX-XIV стол. Україна під Литвою та Польщею в XIV-XVI століттях. Українська Козацька та Гетьманська Держава від 1540-1775, Україна під двома імперіями: Російською 1775-1917 та Австро-Угорщиною 1775-1918. Окремі підрозділи присвячені Українській Незалежній Державі 1917-1921 років і боротьбі за нею. Західній Україні під Польщею, Чехією, Мадярином та Румунією, як також Советській Україні та протикомуністичній боротьбі українців після завоювання України Москвою. Розділ 6-й займається фольклором та народним мистецтвом, 7-й мистецтвом, 8-й мовою та літературою, 9-й книгодрукуванням та бібліотеками, 10-й Культурою та Освітою, 11-й наукою, 12-й Релігією та Філософією, 13-й Політичними науками, 14-й Медичною наукою та Гігієною, 15-й Спортм та відпочинковими інституціями, 16-й Українцями поза Україною та 17-й Національними меншинами в Україні. Праця А. Фесенка заслуговує на появу друком.

Д-р Ол. Соколинський

Також ж аполітичною ориєнтацією, Аг. Кримський, В. Науменко, Ол. Куріло, О. Шахматов, П. Тутківський, С. Тимченко, С. Єфремов і багато інших), 42 томи „Записок“ і „Збірника“ соціально-економічного відділу, 20 томів „Трудів“ і „Записок“ фізично-математичного відділу і 14 томів „Трудів“ і „Записок“ природничо-технічного відділу.

Між двома світовими війнами живу діяльність розгортали українські наукові установи поза територією України. Між ними треба назвати насамперед Український Науковий Інститут у Варшаві з його періодичною публікацією п. н. „Праці“. Українська секція має повний комплект тих „Праць“ у 53 томах. В них зберігається науковий доробок тієї частини української інтелектуальної еліти, яка емігрувала з України після програнних Визвольних Змагань в рр. 1917-1921.

З журналів наукових поза українською територією, НІП має повний комплект місячника „Українське Рундшан“, видаваного у Відні в рр. 1903-1915, і річника 1931-1940 місячника „Тризуб“, видаваного в Па-

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ БІБЛІОТЕКАРІВ ТА ЗРІЗНИЧКУВАННЯ НАШОЇ СПІЛЬНОТИ В АМЕРИЦІ

Всяка спільнота, яка не є спільнотою змалюваною в сатирі Юрія Смілича „Господарство Донтора Гальянеску“, є в меншій або більшій мірі зрізничкувана. Це явище бачимо в державних спільнотах, бачимо також у національних групах диспори.

На проблему зрізничкування спільнот можемо дивитися різно: до певної міри вона є бажаною, як свого рода засіб громадської контролю, коли вона іде задалеко, тоді вона стає шкідливою, паралізує все громадське життя.

Далекойдучу диференціацію ми можемо бачити в житті української спільноти у Новому Світі. Вона йде по різних лініях. Диференціяція політична, релігійна, територіальна походження: з центральних і західних земель, тут народжені молоді, старі й т. п. Люди різняться в поглядах на поодинокі проблеми нашого життя, напр. справа календаря, літургії мови в Церкві, на справу Патріархату в Українській Католицькій Церкві, справу зустрічей з відвідувачами з УССР і чимало інших, не раз малозначних проблем.

Не буду зупинятися тут над тим, який вплив має те наше зрізничкування на життя нашої спільноти, бо це переходило б границі цієї статті, хочу тільки звернути увагу на одне.

В кожній групі, хочби як зрізничкуваній, є певний гурт людей, які не піддаються зрізничкуванню. Це є гурт професіоналів, який об'єднує людей одної професії без огляду на політичний світогляд, походження, релігійні переконання, тощо. Їх лучать разом в одну групу чи гурт професійні інтереси та професійні ідеї.

Однією з таких професійних груп у нашій спільноті є українські бібліотекарі. Між ними є люди різного віку, різного територіального походження, різного віровчення, різних політичних поглядів. Вони можуть мати різні погляди на проблеми, що хвилюють нашу спільноту, як календар, мова в Церкві тощо, однак ж вони мають спільні ідеали, які об'єднують їх. Ними є ширення правди про Україну в ділянках своєї професії і за тими, які дає їм до диспозиції їх професійне знання, уступлення творів українського духа через бібліографію та індекс українського друкованого слова, допомога нашим видавництвам та книгарням в ширенні української книжки, збереження української книжки та інших українських публікацій по бібліотеках Америки тощо.

Наша професійна група об'єднує людей з усіх прошарків нашої спільноти і наша професійна організація згідно з цим служить українській визвольній справі та нашій спільноті в Америці як цілості.

Д-р Роман Верес
Голова
Г. У. ТУБА в ЗДА

З періодиків друкованих в Україні особливо широко популярністю серед читачів користується журнал „Україна“ редактований Михайлом Грушевським в роках 1924-1932.

Якщо йдеться про сучасні періодичні видання, то слов'янський відділ передплачує 33 журнали і 7 газет з України і майже таку саму кількість газет і журналів, друкованих поза Україною.

Поважною є також колекція монографій. Згадати хоч би, що в ній є повне зібрання творів усіх українських письменників — класиків, а також писання українських політичних авторів, а в то-

ми й таких, які ще до нинішнього дня є заборонені в Україні. Згадаємо тільки твори Пастеймона Куліда, Володимира Винниченка, Миколи Хвильовика, Микола Скрипника та ін.

Підсумовуючи, треба сказати, що українці в НІП є поважним джерелом відомостей для кожного дослідника українського минулого і сучасного. З української колекції користають славісти американські і канадські університетів, студенти, які пригтовлюють дипломові праці, журналісти, політики і звичайні громадяни, що цікавляться Україною і її життям.

Рек. П. НЬО ПОРК
Редагує: Д-р О. Соколинський
Адреса: Association of Ukrainian Librarians in America
2453 West Chicago Avenue, Chicago, Ill. 60622, U.S.A.

ЩЕ ТІЛЬКИ 7 ДНІВ ДО ВЕЛИКОЇ МАНІФЕСТАЦІЇ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ, ЩО ВІДБУДЕТЬСЯ В МЕДІСОН СКВЕР ГАРДЕН В НЬО ЙОРКУ В СУБОТУ, 18 ЛИСТОПАДА 1967 О ГОД. 10-ІЙ ПЕРЕД ПОЛУДНЕМ З НАГОДИ ПЕРШОГО СВІТОВОГО КОНГРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ. ПЛАНУЙТЕ СВОЮ УЧАСТЬ У ЦІЙ ПОДІЇ.

Ню Брансвік, Бавнд Брук, Н. Дж.
И ОКОЛИЦІ!
 УПРАВА ВІДДІЛУ УККА влаштує
КОНЦЕРТ
 присвячений 25-літтю УПА
 в неділю, 12-го листопада 1967 р.
 в залі SCOTT HALL RUTGERS UNIVERSITY
 College Avenue, New Brunswick, N.J.
 В програмі виступитимуть відомі співак-бандуристи — маестро **ВОЛОДИМИР ЛУЦІВ** та місцевий хор — **„ВЕРХОВИНА“**. Святочну доповідь виголосить —
 ред. **ЛЕОНІД ПОЛТАВА**.

ЗУСТРІЧ ДЕЛЕГАТІВ СКВУ

які репрезентують ФІНАНСОВІ й ЕКОНОМІЧНІ установи та збройні й товариства КУПЦІВ і ПІДПРИЄМЦІВ з Америки, з Канади та з інших країн світу

— відбудеться —
 в четвер, 16-го листопада 1967 р.
 о год. 7-й веч.
 в **УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ**
 в НЬО ЙОРКУ

(Друга Емпайр при Деяв'ї вул.)
 Під час зустрічі — СПІЛЬНА ВЕЧЕРЯ
 Рада Українських Фінансових Установ в Америці та
 СКВІП запрошують всіх зацікавлених зголошуватися
 при реєстрації на СКВУ.
 СКВІП — Союз Українських Купців і Підприємців
 закликає своїх членів до ласкавої участі. Голоситися
 можна по-телефону:
 в Нью-Йорку: VI 3-4699 або VI 7-3266
 в Ньюарку: 371-9662 або 642-8889

ПОДЯКА

Високоповажаному Панові Докторові

ВОЛОДИМИРОВІ ГУКОВІ

складаю глибоку, сердечну подяку за повну дружнього тепла лікарську опіку. За допомогою цієї всебічної лікарської опіки, я щасливо переборов (вдруге) поважну хворобу.

ЮРІЙ КОНОНІВ

ЛЕВ ЯКІВЧИЧ

МАН І ВОЛОШКА

Казка. Ціна — \$1.50

КНЯЗЬ РОСИ

Казка. Ціна — \$1.50

Міжнародні ілюстрації Едварда КОЗАКА.

Замовляти:

СВОБОДА, Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Дітройт відзначив 50-річчя Українських Збройних Сил і 25-ліття УПА

Українська громада метрополітального Дітройту відзначила 50-ліття Українських Збройних Сил та 25-ліття УПА Ювілейним Вечором, 8 жовтня в залі Українсько-Американського Осередку. Вечір влаштувала спеціальна Комісія Ювілейного Комітету, створеного 14 червня з ініціативи обох Відділів УККА та при співучасті численних громадських організацій. Комісія, до якої ввійшли місцеві клітини комбатантських організацій: Об'єднання кол. Вояків УПА, Братство кол. Вояків І УД УНА, Братство УСС-ів, Об'єднання 6. Вояків Українців в Америці та Союз Українських Ветеранів. Рівно 500 осіб заповнили простору залу Українсько-Американського Осередку, що її сцену по мистецьки удекорував проф. Е. Козак.

Вечір відкрив голова Комісії інж. Петро Миколенко, підкреслюючи героїчну боротьбу українських вояків усіх наших армій та візав привабливості одностайності ою мовчанкою вшанувати пам'ять поляглих українських вояків, які згинували за Волю України. Дальший провід Вечора він передав п. Петрові Стасеву, професорові місцевої Української Вищої Школи, який вміло керував програмою. Полковник Армії УНР Степан Лазуренко доповідав на тему „Відродження Українських Збройних Сил“.

Другу основну промову п. н. „Збройна Україна 1917-1957“ виголосив гість з Канади відомий публіцист Роман Рахманний (д-р Роман Олішник).

В основу своєї доповіді Р. Рахманний поклав тезу: „Тоді 1917 року заклали основи частково від самих українців, вони залежали від політичної та військової ситуації в східній Європі того часу та найбільшою мірою від історичного розвитку українського народу протягом попередніх 150 років“.

Діячі Центральної Ради намагалися здобути вплив на українців у російській армії, бо знали, що без військової ситуації в Україні не можна здобути навіть автономії. Тому вони включилися в роботу І-го Військового З'їзду в Києві та стали членами Військового Комітету (В. Винниченко, С. Петлюра). Очевидно, це не тільки Рада остаточно могла розраховувати лише на відділи національно-свідомих українців. Особливим доказом того був Галицько-буковинський курінь, відомий під назвою Січових Стрільців, що став згодом підпору Уряду України.

Це були революційно-військові відділи патріотів. Вони їх організаторів і їхніх учасників прямо небуденна, говорив Р. Рахманний. Річ у тому, що 1917 року Україна під Росією була „найбільш розбросаною нацією в світі“. Для порівняння він подав, що американці в час своєї революції були „найбільш розбросаною нацією“, бо жили і працювали озброєні та вважали право на самооборону своїм природним і Божим правом. Подібно було в час повстання Б. Хмельницького. До 1917 року, на жаль, були загублені українські військові традиції, а не лише адміністративні, судові, чи національно-політичні. Не було ніяких парамілітарних організацій типу „Січей“. Тому українське становище було гірше за становище поляків або чехів.

Якщо однак українським військовим і політичним діячам пощастило утворити Українську Народну Республіку та українську народну армію, то це великий здобуток. Щоправда були тоді дефіцити, якою повинна бути ця армія. Наші діячі, задивлені в ідеал демократії на зразок Великобританії та Америки, хотіли мати армію, яка б служила народним інтересам а не партіям, класам чи клікам. Армія повинна бути військовою установою, з якої виходили б національно-свідомі українці. Р. Рахманний цитував М. Грушевського на доказ цього і робив висновок, що перший Президент першої Української Народної Республіки був ознайомлений з американськими військовими традиціями і зокрема з поглядами Жана Жака Русо, який ще у 1772 році радив полякам творити народну армію типу міліції, бо така армія буде вірною народові та завжди захищатиме його інтереси, як свої власні. Висновок: 1917 рік з великим сажом в історії України тим, що тоді відновлено традиції збройної України; Україна перестала бути країною солов'їв і вишневих садків, але стала країною збройних українців.

„На традиціях тієї збройної України“ вирости ми всі. На ґрунті цих традицій по-стала Карпатська Україна, де в „найтяжчу мінуту“ стали в її обороні добровольці-вояки української народної армії. Подібно було з УПА. Дата її утворення є формальною датою, яку визначило Командування УПА. Однак це не заперечує обставин, що відділи УПА існували раніше і боролися проти нацизмів — німецького і російського. Досягнен-

3 нагоди 50-ліття видання III Універсалу й проголошення Української Народної Республіки та у зв'язку з 1-им Світовим Конгресом Вільних Українців

в неділю, 12-го листопада ц. р. в катедрі св. Володимира

в Нью-Йорку (160 Захід 82-га вул.) буде відправлена о год. 10:30

СОБОРНА АРХИЄРЕЙСЬКА СЛУЖБА БОЖА

Яку очолює

Блаженніший Митрополит ІОАН, ВПреосяц. Архискепос

МСТИСЛАВ І Преосвяц. Єпископ ОЛЕКСАНДЕР.

Сослужити Владикам буде численне духовенство, на чолі з протопресвітерами Л. Весоловським, І. Гундяком і А. Селетиним. Дякуюватиме протод. М. Ольховий. Співатиме збільшений катедральний хор під орудою проф. В. Замітєвича. Після св. Літургії — МОЛЕБЕНЬ, під час якого відбудеться вручення новообраному Президенту Української Народної Республіки в екзиль

Дост. Миколі Лівичкому

клеїнотів Великого Добродія УПЦеркви Гетьмана Івана Мазепи.

До численної привабливості на цій урочистій Службі Божій вірних нашої Церкви та представників українських громадських організацій запрошує

Протопресвітер Л. ВЕСОЛОВСЬКИЙ

Настановить Катедрі

Увага! Одразу після церковних відправ, у Катедральній залі відбудеться бенкет на честь Достойних Владик, Президента УНРеспубліки та Представників Української Національної Ради, на який запрошуємо Українську Громадськість.

3 **УКРАЇНСЬКОЇ КАРТИННОЇ ГАЛЕРІЇ**

під керівництвом **ОЛЬГИ СОНЕВІЦЬКОЇ**

у приміщенні

Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч“

в Нью-Йорку, 98 ДРУГА АВЕ.

буде відкрита з днем 10-го листопада 1967 р.

ВИСТАВКА КАРТИН

УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ З ПАРИЖУ

Василь Хмелюк

(вперше в Америці на українському ґрунті)

Олекса Грищенко

Темістокл Вирета

(Модерніст)

Андрій Сологуб

Софія Зарицька

Виставка відкрита щодня крім неділі і понеділка в урядові години кредитівки: від 10 до 3 год. дня, а в вівторки і п'ятниці також від год. 6-8 веч. Вступ вільний.

ням УПА було те, що вона не дозволила повстанській боротьбі розділитися на отаманщину, як це було в 1919 році. Другим досягненням було те, що вона врятувала честь нації; своєю боротьбою проти двох ворогів, УПА створила нам усім свідомість гідності перед усім людством і перед історією. Це тільки зміцнені традиції збройної України з 1917 року — традиції ставки на власні сили.

Роман Рахманний остерігав слухачів перед помилкою останнього п'ятидесятиліття: „Ми організували звичайно різні свята, запрошували чужих — важливих людей, просили сенаторів, конгресменів і журналістів... Але вояки української народної армії скромно сиділи по кутках. Тим часом вони — жива частка живої української держави, живої збройної України. Їм треба віддати завжди пошану і, поки вони з нами, вони повинні бути свідками найважливішої події в житті нашого народу: зброю ми взяли собі самі, і нам не подаровано, ми її не випросили, ми підняли її в обороні прав нашого народу, а не його катів...“

На закінчення доповідач пропонував, щоб вояки українських військових формацій провели кампанію: на 22 січня повинен повізати український прапор на кожній українській хаті. Це буде доказ того, що ми всі живемо духом збройної України, а не затасного патріотизму. Тоді наша молоддь буде глибоко відчувати українського духа, бачитиме його живих свідків і живі символи.

У мистецькій частині Вечора виступила пані Валентина Биковець — сопрано, яка відспівала з відчуттями нові пісні з України „Пісня про Дніпро“ та „Вітер в обличчя“ при акомпаніменті Ольги Дубровної — Соловій. Артистка Катерина Бранка-Криуца відчитувала вірші Євгена Маланюка, Юрія Клена та Василя Симоненка під спільним моттом: „Українська Національна Революція в поезії“.

Українські історичні та з воляжкою тематикою пісні відспівали Тріо Бандуристів від Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка в складі Іван Китастий, Євген Цюра та Петро Китастий, що їх публіка прийняла дуже тепло. В загальному ціла мистецька програма була добре дбрана, бездоганно: на відповідному рівні виконана та причинилася значно до створення святкового настрою на Вечорі. Усіх виконавців публіка щиро нагородила рясними оплесками.

У Президії Вечора крім доповідачів були заступлені представники наших Церков: о. монсеньйор М. Вокневич, о. О. Биковець, о. д-р В. Гавліч та о. О. Яремак. Дальше представники військовиків: ген. М. Крат, д-р К. Цеплий, д-р Ф. Липецкий та п. Ярослав Кривий. Українську громаду метрополітального Дітройту репрезентував голова Ювілейного Комітету та голова Метрополітального Відділу УККА інж. Василь Колодичин, який склав відповідний привіт. Після програми та привітів відбулася зустріч з нашими вояками при чаї та солодкім. На списку спонсорів було багато наших професіоналістів.

І. Я.

ДЕ ПРОВЕЛІ ЛІТО 28 000

УКРАЇНСЬКИХ

СТУДЕНТІВ

„Молодь України“ з 31-го жовтня поінформувала:

„Студентські загони вояків і технікумів України споряджували об'єкти в Кустанайській області Казахської Р.СР, Тюменській області, Кам'янській автономній республіці, Посланці комсомолу України працювали, внесли свою частку праці в зміцнення неперотну дружби народів вітчизни“.

ПАНІ ДЖАКЛІН КЕННЕДІ ВЗІЛА УЧАСТЬ В ЦЕРЕМОНІЇ НАЙМЕНУВАННЯ ГОЛОВНОЇ ВУЛИЦІ В М. ШІГАНУКВІЛЬ У КАМБОДЖІ ІМЕНЕМ ПІ ПОКІЙНОГО ЧОЛОВІКА, ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНА КЕННЕДІ. Шлях, який веде з столиці Камбоджі Пномпеню до Шігануквілю, збудовано фундами Американки. На ту церемонію прилетів з Пномпеню голова Камбоджі, князь Нородом Шіганук.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що у вівторок, 7-го листопада 1967 року в Ірвінгтоні, Н. Дж., упокоїлася в Богі наша Найдорожча **ДРУЖИНА, МАМА І БАБУНЯ**

бл. п. ЛУЦІЯ ОЛІШНИК

ПАНАХИДА відправиться в п'ятницю, 10-го листопада 1967 р. о год. 8-й веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 801 Springfield Ave., Irvington, N.J. **ПОХОРОН** відбудеться в суботу, 11-го листопада 1967 року з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. Івана Хрестителя, а опісля на цвинтар Gate of Heaven.

В глибокому смутку:

чоловік **ВАСИЛЬ**

син **ЯРОСЛАВ**

доньки: **АННА ПОТЕЖНА** з родиною

ОЛЬГА ІВАСЕЧКО з родиною

та 5 вуйків

ОРГАНІЗАЦІЯ

ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

в **НЬОАРКУ, Н. Дж.**

повідомляє, що

в **неділю, 12-го листопада 1967 р.**

в **УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ**

при Сенфорд Еве, буде відправлена

ПАНАХИДА

за душі

св. п.

полк. Андрія Мельника

після Служби Божої о год. 12-й дня

В **ДРУГУ ВОЛОЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ**

нашого Найдорожчого Чоловіка, Батька і Діуся

бл. п. ІВАНА СЛЮСАРЕНКА

буде відправлена

ПАНАХИДА

в **ЦЕРКВІ СВ. ПОКРОВИ** при 2225 N. Masher St.

в **ФІЛІДЕЛЬФІ, Па.**

в **неділю, 12-го листопада 1967 р.**

о год. 12-й дня.

Дружина — **ОКСАНА**

син — **АНАТОЛ**

Невстка — **ТАІСА**

Вуки — **ЯРОСЛАВ**

ЛАРИСА

Замість квітів на свічку могили

бл. п. ОЛЬГИ ПРИХОДИ

складають 20.00 доларів

на сироти у Франції

Павло і Марія ГАРМАТІЙ

ВН. Батькам та Родині Покійної висловлюємо

глибокі співчуття.

Замість квітів на свічку Дорогого Друга

інж. ТАРАСА РУЩИЦЬКОГО

складає суму 50.00 доларів

на Українській Католицькій Університет у Римі.

Інж. Володимир КЛОС з Родиною

ПОДЯКА

З Волі Всевисшнього відішов від нас у Вічність

дня 7-го жовтня 1967 року

мій Найдорожчий і Невіджидуваний Муж

бл. п. інж. Микола Олексієвич

ЗАБОРСЬКИЙ

В дні нашого глибокого горя і смутку багато Сприяків, Приятелів та Знайомих прийшло з духовною підтримкою для нас, за що цією дорогою складаю найщирішу подяку.

Сердечно дякую Вечесним Отцям — о. Митроф. Прот. С. Більку та о. Прот. Андрію Двораніському за відправлення Панахиди і похорону.

Сердечно дякую за вікни та пожертви на Служби Божі і на Церкві — св. Володимир у Філадельфії та Церкву-Пам'ятник у Бавнд Брук-1 College св. Андрія у Вінніпегу.

Сердечно дякую Управі Т-ва Українських Інженерів у Філадельфії та Укр. Акад. Козацтва „Запорожжя“ у Н. Й. за листи співчуття.

Сердечно дякую п. інж. Пушкарєві за подягоження у бік „Самопоміч“ всіх справ та у фірмі праці Покійного.

Сердечно дякую усім Тим, які вислали листи і телеграми співчуття у дні нашого глибокого смутку, та усім Тим, які промовляли на Панахиді і поминках Покійного.

Сердечно дякую всім Паним, які допомагали в часі поминків у Бавнд Брук.

Сердечно дякую п. І. Гасковій за дбайливе переведення похорону.

Сердечно дякую усім Тим, які віддали останню прислугу Покійному і вшанували Його своєю участю на Панахиді та відправили Його на місце Вічного Спочинок у Бавнд Брук.

Нехай Всемилостивий Господь належно оцінить Вашу доброту і щирість і заплатить Вам свою ласкою.

Горем прибито —

дружина — **МАРІЯ**

У жовтні, 1967 року.

Season's Greetings

From the Captain of

M/S BATORY

Polish Registry

Польська корабельні ліній у Гдині, Польща, приєднують також до наших польсько-американських репрезентантів у найсердечніших привітках Вам з недалеких Різдвяними Святами. Нема кращого способу переказати Свята, як у подарунок через Атлантику на чердаку корабля БАТОРІ, М/С БАТОРІ з розкішними розвагами та першорядною кухнею. Регулярні подорожі до Сантємтону, Копенгаги і Гдині, польського балтійського порту. Зголошуйтеся тепер за спеціальними зниженими цінами.

ДАТИ ВІЗДУ:
 з міста Київку: 6 грудня
 з Галифаксу: 2 квітня 1968
 з Монреалю: 2 травня

Найбільш економічний шлях, щоб привезти Ваших своїх.

See your travel agent or write direct
GDYNIA AMERICA LINE, INC.,
 General Agents
 115 Broadway, New York, N.Y. — 10006
 Cable: "Polameryka" — New York
 Phone (212) 364-3100

SAFETY INFORMATION

"The Batory registered in Poland meets International Standards for new ships developed in 1929. Vessel's hull, decks, deckhouses and structural bulkheads are of incombustible material. Internal partitions are of both combustible and incombustible materials. An automatic sprinkler system is not fitted in passenger living and public spaces. An automatic fire detection system is fitted in passenger living and public spaces."

Праця
MALE
АВТОМЕХАНІК
Досвід. Новий
продавець авт.
GEORGE T. TATOR & SONS
(914) South Salem 3-3136

Foundry Workers
Some excellent opportunities for advancement. Must be steady, strong men. Day shift. Apply Union Manufacturing Company
296 Church Street
New Britain, Conn.
An equal opportunity employer

ORDER PICKERS
Нічна зміна. \$90 — \$122
+ овертайми. Велика компанія. Постійна праця. Тел. від 9-5 по пол. Питати за Mr. Ship.
519 West 16th St. N.Y.C. DE 9-1044

ФАБРИКА ДЕРЕВНИХ ВИРОБІВ
пошукує фахівців мужиків. Добра платня, постійна праця. Вел. зар. Бенедикт, 40 год. тиж. Tailored Kitchens Inc.
364 — 9th St. (cor. Brunswick Street) Jersey City, N.J.
201 OL 6-1186; 212 WO 2-0262

TOOL & DIE MAKERS
For job shop. Top rate. Paid holidays. Paid vacation and Profit sharing plan.
Crescent Inc.
41 Brook Ave. Passaic, NJ
(201) 778-4573

FACTORY HELP TRAINEES
To run production machines. Here is your chance for a steady career. Positions in the paper industry. We offer: Top starting rate. Company paid medical plan. Company paid life insurance. Company paid pension plan. Incentive earnings. Liberal vacation policy.
LOWE PAPER CO.
River Road, Ridgefield, N.J.
(201) 945-4900
Personnel Department

ТАПІЦЕРНИК
Загальна праця довірки, робота на замовлення, направи а т. д. Покривала і драперії, але неконечна. Постійна праця, мусить говорити по-англ.
Dallara Upholstery
1703 1st Avenue N.Y.C. (88th St.) 722-6873

INK — FORMULATOR
Experienced in color matching and formulating offset and letter press inks. Good pay. Steady. Nice working conditions.
I.P.J. CORP.
475 Division Street
Elizabeth, New Jersey
(201) 355-8600
Mr. N. F. Izzi

РОБІТНИК ГАЗОЛІННОЇ СТАЦІЇ
Нічна праця. Повний час. 40 год. + овертайми. Висока платня. Мусить говорити, читати і писати по-англ. Голосистий до
1749 Flatbush Avenue
Brooklyn, N.Y. 377-9038

Праця FEMALE
ГОСПОДІНЯ
Жінка в зрілому віці, спання на місці. Опіка над 4-ма дітьми без мами. Приємне окруження, добра платня, охоча Greenleaf, мусить говорити по-англ. Тел. зарп. — 516-1-0802

ЖІНКИ
до роботи на заводі до виробу. Snack facility. J.F.K. Airport. Positions open for counter service, grill or sandwich counter — 35 год. тижнево. — Постійна праця. — Добра платня. — Даром харч. Додаткові умови праці. 656-8470, 9 AM — 6 PM

МОЇ ДНІ
БОРИС ОЛЕКСАНДРІВ
Ціна — 25 центів

СПОРТ

редактор В. СОХАН

КАЛЕНДАРЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

„Трибуз“, Філадельфія — „Лансерс“, Рочестер, місцеві змагання Американської Футбольної Ліги відбуваються в неділю, 12-го листопада о год. 2.30 по полудні на гринці Едісон Стадіону при 29-й і Кларіфілд вулицях у Філадельфії. Ці змагання, визначені АФЛігою, ще можуть бути відкладені, тому що „Трибуз“ саме веде переговори і ще немає остаточного рішення про поїздку дружини „Трибуз“ на змагання за місцеве Північної і Центральної Америки в Сан Сальвадорі. Симпатикам „Трибуз“ радимо впевнитися наперед про ці змагання, телефонуючи до Управи „Трибуз“.

УСК Нью Йорк — „Палермо“, футбольні змагання другого круга гор за Чашу ЗДА відбуваються в неділю, 12-го листопада, о год. 2-й по полудні на гринці Українського Спортивного Майдану при 124-й вулиці і 31-й вулиці в Коледж Пойнті, Н. Й. „Чорноморська Січ“.

Нюарк — „Британіка“, Вашингтон, місцеві змагання Американської Футбольної Ліги відбуваються в неділю, 12-го листопада, о год. 2.30 по полудні на гринці Вудро Вільсон Стадіону при Небраска вулиці і Чеснік вулиці Н. В. у Вашингтоні, Д. К.

„ТРИЗУБ“ — „БРИТАНКА“ 0:2

Філадельфія, 5-го листопада. — В першій півпрі бракувало у складі „Трибуз“ найкращого нападника Полети і швидкого Гімеца. Новий змагун нападці Педрі, який якимсь чудом стрілив мінусовою м'ячем до воріт до „Ч. Січі“, був найгіршим на гринці. Все це значно послабило і дезорганізувало напад „Трибуз“ та наклало надмірний тягар на поміч оборони. Перші ворота зловив Меклард на 16-й хвилині, а другі Кіндратів на 23-й хвилині гри. Другі ворота завинив Тарнавський, який випустив м'яча з рук прямо під ноги нападників „Британіки“. В другій півпрі, коли повернувся до нападу Полета (на місце працюючого Мендеса, замість на місце зовсім слабого Педрі), образ гри зовсім змінився і „Трибуз“ перебрав помітну перевагу. Але в цій половині примінила „Британіка“ тактику скріпленої оборони і вдержала вислід 2:0 до кінця зустрічі. Цим змаганням пригледалося 900 осіб, в тому багато неукраїнців.

В „Трибузі“ заграли найкраще Луна та Полета, а в „Британії“ оба криволі та оборона. В складі „Британії“ грали шість англієцьких змагунів найвищої класи, які були в літньому сезоні змаганнями професійної дружини „Атланта Чіфс“. На „Трибузі“ починає позначатися негативний вплив постійних змін у складі нападу. Ці зміни не лише неможливають зіграти напад, але і створюють нездорову атмосферу, яка кінчається такими неправдоподібними явищами, як виключення з найважливіших змагань з Ізраїлем, або „Британікою“, найкращого нападника. Такі недомагання, можна сподіватися, Управа постарішає направи.

Згідно із доступними нам інформаціями, в суботу, 2-го

Заклик ЦСУ ТУСМ до членства ТУСМ

Дорогі члени Товариства! Незабаром з'їдемося, щоб спільно довершити пророблену працю Організаційної Комісії для скликання Першого Конгресу Українського Вільного Студентства та реорганізації ЦЕСУС (Центрального Союзу Українського Студентства поза межами України).

В праці брали участь ті українські студентські організації, які діють активно і які прагнуть над вихованням майбутніх членів української спільноти. Виключилися із цієї праці організації, які істотно, невідомі для Комісії причин, своєї участі не згодилися, хоч кілька разів до участі були запрошені.

Наше Товариство, як одне із членів цієї Комісії, від самих початків включилося активно в цю працю і спільно із іншими організаціями старалося узгодити різні проєкти у зв'язку з переведенням КУСВ.

Пророблена праця буде представлена приватним делегаціям різних товариств і гостям на Конгресі для остаточного завершення. Подія ця буде історичною в житті вільних українських студентів світу, тому участь членів ТУСМ є не тільки побажана, але й необхідна. Це тому, що ми, студенти націоналістичного товариства ТУСМ, матимемо відносно високу зустріч із іншими українськими студентами світу, і з різних середовищ, різних ідеологічних і конфесійних організацій, та різних переконань, почути їхні думки і проєкти відносно плану дальшої праці Центрального українського студентства. Під час цієї зустрічі матимемо змогу висловити свої побажання на тему діяльності нововибраної управи ЦЕСУС і спільно всі намітити шляхи праці, маючи в першу міру на оці добро українського студентського руху поза межами України.

В Студентів Товариств ТУСМ, крім свого завдання в нашому товаристві, маєте мати своїх діячів, часто авторів голосних заяв у пресі „Де наша молодь?“

Наша молодь була там, але не було наші стільки само батьків та приятелів молоді на ці імпреси, як у часників змагань.

Подібні випадки трапляються нам теж на інших наших спортивних імпрезах, в тому й на змаганнях „Чорноморської Січі“. На змаганнях „Ч. Січі“ наша молодь репрезентує нас у спорті. Ми повинні доказати цій молоді нашу віру в неї, що вона спроможна по ліцарськи змагатися і перемагати. Справді дивно, чому так мало цікавимося діяльністю нашої молоді? Чому не помагають постійні пригадки про те, що ми маємо певні обов'язки супроти нашої спортової молоді та що ми далеко не досить для неї розуміємо? Чи можемо самовдоволено твердити, що наше сумління в тому відношенні чисте, чи радше варто б було нам час-від-часу над цими справами глибше призадуматися і змінити до молоді наше наставлення.

І. Я. Х-ик

НОВИЙ УСПІХ УКРАЇНСЬКОГО ШАХІСТА ПРОФ. СТЕПАНА ПОПЕЛЯ

В газетці Стейтського Університету Норт Дакоти „Ді Спектрум“ подана вістка про новий успіх відомого в Україні шахіста проф. С. Попеля. В цій вістці згадується, що класифікований як 33-й шахіст у першій п'ятдесятці найкращих шахістів ЗДА проф. Степан Попель здобув чемпіонат стейту Норт Дакоти на 1968 рік, закінчивши перемогами всіх шости зустрічей в турнірі найкращих шахістів стейту, який відбувся в приміщеннях цього університету.

З цього перемоги, як далі звітс „Ді Спектрум“, Степан Попель, професор модерних мов на Стейтському Університеті Норт Дакоти, здобув теж вже третій рік підряд трофей Першого Крайового Банку у Фарго. („Фирст Нешенел Бенк оф Фарго“).

рисні для українського студентства. Багато праці пророблено в цьому напрямку — одначе завершення її буде саме в дні 11 і 12 листопада 1967 року, тому, очікуємо Вас, щоб ми могли спільно довершити почату працю Ваших попередників, та накреслили майбутній шлях для наших наступників.

Україна поневолена — одначе не скорена! Ми пригневолені жити поза межами Батьківщини, але ми духом і тілом із нашими роєвниками на Рідних Землях. Тому пам'ятаймо, що успішне закінчення цього Конгресу — це успіх і здійснення мрій українського студентства на Рідних Землях, а невдача буде успіхом московсько-комуністичного табору та їх поплечників.

Будьмо гідні звання українського студента — націоналіста, члена Товариства Української Студентської Молоді ім. М. Міхновського

Инж. Богдан Кульчицький голова ЦСУ ТУСМ

Помер колишній віце-президент ЗДА — 99-річний Джан Ненс Гарнер

Юоволді, Тексас. — 7-го листопада помер у віці 99-ох років колишній віце-президент ЗДА за президентури Ф. Д. Рузвельта в роках 1933-1941 — Джан Ненс Гарнер. В 1940-му році він розійшовся з Рузвельтом, який хотів збільшити число суддів Найвищого Суду, і відтоді відійшов від політичного життя. Він був невдово-ленний зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив внаучку пані Джан Дік Кюрріс та трое правну-них дітей. Він був невдово-лений зі свого становища віце-президента, бо Ф. Д. Рузвельт уважав це становище за чисто „титлярне“ і активний Гарнер не міг брати участі в політиці. Сам Гарнер називав себе „запасною опонею Уряду“. При його смерті був присутній син Тюллі. Крім сина він залишив в